

VIATA MUNȚILOR

Ziar informativ al Centrului de Economie Montană
CE-MONT

Apare trimestrial

nr. 11 / 2023

Integrarea conceptului CE-MONT în peisajul academic național. Parteneriat cu filiala Iași a Academiei Române și cu institutele sale

Mai aproape de cer

Licuța Pânteș, Băile Oglinzi

Cu-n rucsac ticsit de viață
Și-ntr-o mână un toiag,
Am pornit de dimineață,
Spre al munților meleag.

Frumuseți nemaivăzute
Ochii mi-au îmbrățișat,
Și prin locuri neștiute,
Pașii clipa și-au plimbat.

Că ni-i minunată țara?

O știam, și am mai spus,
Dar nu i-am văzut comoara,
Până n-am privit de sus.

Lângă cer, pe culmi semețe,
De pe muntele Ceahlău,
Norii vin să ne răsețe,

Fiecare-n felul său.

Un spectacol de splendoare
De natură furnizat,
O reală desfătare,
Pentru sufletu-nsetat.

Produsul montan

Cel mai important dar pe care Uniunea Europeană l-a făcut muntelui în ultimii ani a fost definirea "produsului montan" și aprobarea unei reglementări de atestare a originii.

S-a creat un concept generos care scoate în evidență atribute de unicitate ale resurselor montane care se organizează succesiv în lanțuri alimentare și pot proba o trasabilitate de la resurse la consum (de la furcă la furculiță) care să nu le transforme în elemente de risc asupra sănătății oamenilor în calitatea lor de consumator final.

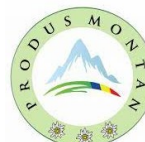
Produsele alimentare generate în gospodăriile rurale de la munte se dovedesc a fi o importantă resursă care merită valorificată pe o piață cu instrumente minimale de promovare, dar cu impact deosebit, mai ales în sezoanele turistice.

De fapt, s-a forțat un segment antreprenorial al comunităților montane format din gospodari capabili să facă lucruri bune, dar timizi în ceea ce privește vânzarea lor. Reținerea lor este cauzată de trecerea de la statutul de producător la cel de comerciant. Pentru cei care fac pasul "produsul montan" devine o binecuvântare deoarece nu trebuie să facă eforturi deosebite pentru adaptarea la statutul de marfă. De asemenea, prin altă reglementare s-a permis înființarea "punctelor gastronomice locale" care valorifică produsele montane preparate. De asemenea, există un Registru Național al Produsului Montan pentru o monitorizare a producătorilor

Amintiri nemuritoare
Care mintea vor hrăni,
Până data viitoare,
Când cu drag voi reveni...

Produsul montan are un logo
pentru identificare pe piață.

La fel, au logo și Punctele
Gastronomice Locale.

Apariția unei cărți monumentale

„Cronicile munților. O viață pentru o idee”

Autor:

Prof. Univ. Dr. h.c. Radu REY,

Membru de onoare al Academiei Române,

Membru de onoare al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură

„Gh. Ionescu Șişești”,

Reprezentant al Academiei Române în Consiliul Național al Muntelui și

Președintele Forumului Montan din România

Director al Centrului de Economie Montană din cadrul Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” al Academiei Române

Precizez de la început că nu fac o prezentare de carte și nici un Laudatio, ci doar semnez apariția cărții *Cronicile munților. O viață pentru o idee*, care cuprinde 1541 de pagini, în 4 capitole, prezentate unitar și magistral.

Totuși, doresc să subliniez efortul greu de imaginat al D-lui Prof. Radu REY prin scrierea acestei cărți, precum și câteva aprecieri personale despre Domnia sa.

Această carte înfățișează experiența profesională, jertfa și dăruirea vieții sale, fără rezerve, pentru o idee: „Carpații de pretutindeni” și resursele acestora, agroalimentare, de aer, de apă și minerale, expuse într-un concept științific și academic.

Munții Carpați l-au „simțit” că-i cercetează „cu multă dragoste și uneori i-a urcat în genunchi, cu degetele înfipite în pământ, pentru a-i mângâia și a le atinge crestele și vârfurile cele mai înalte”, așa cum spunea mult regretatul scriitor de înaltă ținută Dumitru Munteanu.

Cartea prezintă preocupările științifice al D-lui Prof. Radu REY, izvorâte din tezaurul său de cunoștințe multiple, de diversitatea preocupărilor sale profesionale, de modul

Coroana activității sale neobosite, precum și cartea de vizită a Domniei sale o reprezintă „Citadela” Științifică a Munților, acest Centru de cercetare montanologică, CE-MONT, Vatra Dornei, înființat grație eforturilor depuse timp de decenii de către domnul Radu REY, care a știut să îmbine armonios vorba cu fapta: „vorba sună, dar fapta tună”, spune un proverb patristic. Această carte „va tuna” și ea mult timp peste veacuri!

atrăgător și fundamentat de prezentare a problemelor generale și specifice, pe care le-a rezolvat în spațiu și la timp, potrivit realităților sociale, istorice și geografice, și de discernământul în alegerea esențialului din complexitatea problemelor zonei montane.

De fapt, când o conștiință umană ia act într-un anume fel despre epoca sa, iar ca om de știință nu s-a sfiit să-și exprime opiniile socio-economice-politice și morale în cărți și periodice, uneori riscându-și libertatea (a se vedea cazul intervenției la Nicolae Ceaușescu) este întotdeauna o personalitate demnă de toată considerația și respectul societății, în înțelegerea și admirația tuturor generațiilor și a instituțiilor academice, profesionale, militare și de cultură.

Muzeul etnografic „Ion Grămadă”, Câmpulung, SV

Vatra Dornei și Bucovina, prin personalitatea Prof. Radu REY, militant pentru viitorul zonei montane, a devenit acum locul de afirmare și de activitate a unuia dintre cei mai reprezentativi intelectuali din viața societății și a spiritualității românești contemporane.

În cele aproape șase decenii de activitate, în perioade marcate de istorie, Domnia sa și-a consacrat întreaga viață dezvoltării zonei montane, ca o condiție a progresului României prin valorificarea mai deplină a resurselor naturale și umane, prin

Apariția unei cărți monumentale

„Cronicile munților. O viață pentru o idee”

acțiuni curajoase și cuprinzătoare sub semnul unei sacre chemări patriotice dirijată de misiunea ce și-a asumat-o de a pune în actualitate problemele zonei montane românești, în context european, în evoluția lor istorică, economică, socială, culturală și spirituală pe plan național și mondial.

Casa memorială „Nicolae Labiș, Mălini, SV

O viață pentru o idee consacrată cunoașterii și promovării valorilor și totodată la ridicarea gradului de civilizație a locuitorilor, creând instituții, legislație, o disciplină nouă numită *Montanologie*, conceptul de *produs montan*, modele de dezvoltare durabilă, instruind serii de oameni cu funcții publice și mai ales generația tânără de munteni, în spiritul armoniei dintre om și natură.

Cronicile munților ne arată în mod exemplar că D-I Prof. Radu REY face parte dintre „oamenii prometeici, vizionari, militanți, dintre marii pedagogi și modele, deopotrivă, pentru cercetarea științifică, pentru dascălii universitari și, prin opera creată și modelele oferite, un proiectant și înainte-mergător pentru toți locuitorii muntelui din România și din întreaga lume.

Înainte de orice, Radu REY este „un ilustru etnotip, adică un reprezentant tipic al intelectualității de elită din Bucovina, o elită conștientă de menirea sa, de nevoia de înălțare până la nivelul suprem al exemplului național, dar și de jertfă personală, în bătăliile devastatoare și devoratoare cu mentalitățile vetuste, cu structurile osificate, cu geloziiile profesionale, cu administrația aflată, de secole, în dezacord total cu elitele țării, cu egocentrismul și nepăsarea politicienilor”, sumarizează magistral mult regretatul Prof. Univ. Dr. Corneliu Ioan Bucur.

Această carte lasă în urmă o amprentă luminoasă, reprezintă o sursă bibliografică inepuizabilă, în măsură să genereze schimbare în bine, să fixeze repere, să inspire și să orienteze generațiile viitoare spre o direcție de înaintare favorabilă peren omului și ecosistemului căruia îi aparține.

Să ne trăiți întru mulți ani rodnici și fericiți, mult Stimate Domnule Prof. Radu REY, alături de familie, de cei dragi și de cei ce vă prețuiesc!

referent: Pr. Dr. Docent Mihai VALICĂ

Cartea „Cronicile munților – O viață pentru o idee” este o carte document prin care prof.univ.dr.H.C. Radu Rey, membru de onoare al Academiei Române reușește, în urma unei activități dedicate de peste 50 de ani să fixeze în conștiința națională a românilor, deopotrivă politicieni și trăitori pe aceste meleaguri, dar și a europenilor că ZONA MONTANĂ a României, cu resursele ei economice - naturale, minerale, energetice, umane și cultural-spirituale a reprezentat și reprezintă și mai mult în viitor o șansă pentru continuitate și dezvoltare echilibrată a României, în concertul națiunilor europene și nu numai europene.

Apreciez că această carte – document se constituie ca un excelent izvor în demersul inițiat de Asociația pentru Studii și Prognoze Economico-Sociale (ASPES): „Modelul economic românesc în Uniunea Europeană și nu numai” („România – 2040”).

Îmi face deosebită plăcere să remarc că domnul Radu Rey a fost una din cele mai marcante și mai active personalități participante cu contribuții majore în cele 22 de dezbateri naționale organizate începând cu anul 2017, la 10 ani de la intrarea României în Uniunea Europeană pe tema „Modelul economic românesc în UE „România – 2040””, desfășurate de ASPES sub egida Secției Economice, Juridice, Sociologice a Academiei Române cu sprijinul Băncii Naționale a României.

Cu convingerea că domnul RADU REY va continua alături de ASPES și partenerii săi să contribuie la finalizarea unui proiect de model economic românesc în UE din perspectiva anilor 2040, îi doresc mulți ani, frumoși, sănătoși și bogați în idei și contribuții la dezvoltarea României.

Dr.ec. Constantin Boștină

Președinte ASPES;

Vicepreședinte AGER,

Director general la revista Economistul

Membru expert al Consiliului de Dezvoltare Durabilă a României de pe lângă Guvernul României

Stimate Domnule Președinte Radu REY,

Am primit impresionanta dumneavoastră lucrare „*Cronica Munților*”, capodoperă a științei montane, care încununează o activitate impresionantă dedicată luptei și promovării populației de la munte și a zonei montane, luptă care s-a finalizat prin crearea cadrului legislativ și instituțional corespunzător. Prin munca și dedicația Dvs., România se poate mândri astăzi că se află în fruntea lumii întregi în privința abordării sistematice și de la teorie la practică a complexe și vitale probleme montane, zonă de importanță strategică pentru securitatea și siguranța națională.

FELICITĂRI,

Cu deosebită considerație și mândria că avem șansa să ne numărăm printre colaboratorii Dvs. fideli,

Ioan JELEV

Vicepreședinte ASAS,

Vicepreședinte al Uniunii Academiei Europene pentru Științe Aplicate în Agricultură, Alimentație și Natură (UEAA).

O viață pentru o idee

Punerea în realitate a viziunii domnului Radu Rey cu privire la dezvoltarea zonei montane

Este în curs de finalizare infrastructura suport pentru dezvoltare montană.

Cu multe urcușuri și coborâșuri la momentul prezent se poate spune că se îndeplinesc condițiile de coagulare a tuturor factorilor interesați. Au fost parcurse etape dificile în care domnul Radu Rey a acționat ca picătura chinezească, cu tenacitate pentru înșurubarea în mintea factorilor decidenți a unor elemente de referință pe care s-au construit idei, concepte, structuri, instituții cu rol important pe toate palierele: știință, management, tehnologie, antreprenariat, mediu economic, resurse umane, incluziune.

Deseori politicile munților au trebuit să fie adaptate la politici de rang superior pentru a-și face loc în reglementări, acte legislative, prioritizări în alocarea de resurse, recuperarea rămănelor în urmă.

Au fost folosiți termeni duri, de exemplu, expresia „zonă cu handicap (natural)” care au trebuit să fie „fasonați”, perfecționați, înlocuiți pentru a menaja anumite sensibilități. Au fost folosite pârgii cu rol de factori pilot pentru experimentări, probări, demonstrații.

După ultimele acte legislative aprobate se poate spune că peisajul „dezvoltare montană” este complet.

Vigneta montană, balmuş și tocan

Practic se structurează un cluster național cu factori interesați distribuiți pe verticală și pe orizontală:

A. La partea superioară a ierarhiei montane se află Consiliul Național al Muntelui structurat astfel:

A1. Nivelul superior are următoarele componente reprezentative:

- Academia Română, prin Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” / Centrul de Economie Montană;
- Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gh. Ionescu Șişești”;
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția Națională a Zonei Montane;

A2. Acest nivel ministerial este reprezentat de secretari de stat:

- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Economiei;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Dezvoltării, Lucrări Publice și Administrației;
- Ministerul Educației;
- Autoritatea Națională Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor.

A3. Acest nivel se compune din Comitete de Masiv:

- Comitetul de Masiv grupa Nordică;
- Comitetul de Masiv grupa Centrală;
- Comitetul de Masiv grupa Sudică;
- Comitetul de Masiv grupa Bucegi;
- Comitetul de Masiv grupa Făgăraș;
- Comitetul de Masiv grupa Parâng;
- Comitetul de Masiv grupa Retezat – Godeanu;
- Comitetul de Masiv grupa Banatului – Poiana Ruscă;
- Comitetul de Masiv grupa Apuseni.

A4. Acest nivel cuprinde la nivel de reprezentare societatea civilă pe diferite componente:

- Forumul Montan din România;
- Grupurile de Acțiune Locală;
- Asociații ale Agricultorilor și Producătorilor;
- Gestionarul fondului cinegetic.

Plantații în pantă

A5. Acest nivel nu este inclus direct în ierarhie, dar este prezent și indispensabil aplicării politicilor montane:

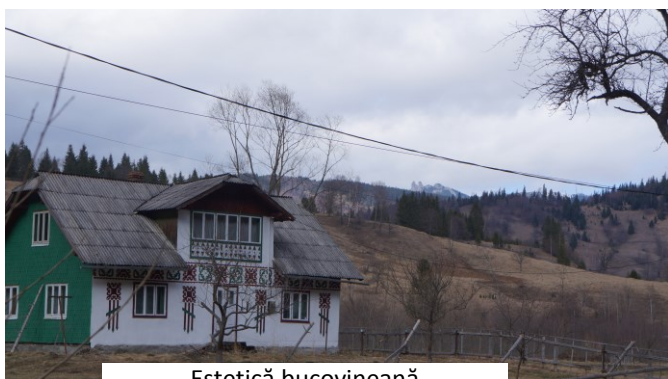
- Structura teritorială a Agenției Naționale a Zonei Montane formată din 7 centre regionale și 32 oficii:

1. Birou regional Bicăz (NT) cu oficii: Piatra Neamț (NT), Doftana (BC), Toplița (HR), Odorheiu Secuiesc (HR), Ibănești (MS);
 2. Birou regional Sângeorz Băi (BN) cu oficii: Sighetul Marmăției (MM), Baia Mare (MM), Rodna (BN), Prundu Bârgăului (BN), Poiana Stampei (SV), Sucevița (SV);
 3. Birou regional Câmpeni (AB) cu oficii: Săsciori (AB), Abrud (AB), Borod (BH), Mărișel (CJ);
 4. Birou regional Hațeg (HD), cu oficii: Hunedoara (HD), Brad (HD), Tismana (GJ), Șişești (MH), Băile Herculane (CS), Oravița (CS);
 5. Birou regional Vaideeni (VL), cu oficii: Băile Olănești (VL), Curtea de Argeș (AG), Poplaca (SB);
 6. Birou regional Bran (BV), cu oficii: Runcu (DB), Lissa (BV), Valea Doftanei (PH), Săcele (BV);
 7. Birou regional Nistorești (VN), cu oficii: Vintileasca (VN), Nehoiu (BZ), Întorsura Buzăului (CV), Bodoc (CV);
- (o parte din aceste birouri și oficii sunt vacante).

Structura teritorială a ANZM gestionează Registrul Național al Produsului Montan. De asemenea, se ocupă de impulsionarea gospodariilor de a deschide puncte gastronomice locale.

O viață pentru o idee

Punerea în realitate de a viziunii domnului Radu Rey cu privire la dezvoltarea zonei montane

Estetică bucovineană

- Structura de cercetare montană națională este formată din:

- o unitate a Academiei Române (INCE/CEMONT) și
- două Institute de Cercetări ale ASAS:

ICD Montanologie Cristian Sibiu;

ICD Pajiști Brașov;

- Filialele Forumului Montan din România: există 9 filiale:

- FMR filiala Bistrița Năsăud,
- FMR filiala Alba,
- FMR filiala Neamț,
- FMR filiala Cluj,
- FMR filiala Hunedoara,
- FMR filiala Dâmbovița,
- FMR filiala Sibiu,
- FMR filiala Vâlcea,
- FMR filiala Bacău.

Societatea civilă are rol activ la elaborarea de acte normative în interesul gospodarilor de la munte.

- Cele 9 Comitete de masiv promotoare de politici regionale montane și integrează Unitățile Administrativ Teritoriale:

- Comitetul de Masiv grupa Nordică, 121 UAT
- Comitetul de Masiv grupa Centrală, 181 UAT
- Comitetul de Masiv grupa Sudică, 158 UAT
- Comitetul de Masiv grupa Bucegi, 40 UAT
- Comitetul de Masiv grupa Făgăraș, 83 UAT
- Comitetul de Masiv grupa Parâng, 51 UAT
- Comitetul de Masiv grupa Retezat – Godeanu, 59 UAT
- Comitetul de Masiv grupa Banatului – Poiana Ruscă, 69 UAT
- Comitetul de Masiv grupa Apuseni, 186 UAT

Comitetul de Masiv are rolul de a promova politici locale și să echilibreze ritmurile de dezvoltare.

Oi în porneală primăvara, SV, Avădănei

Din această structură lipsește o Cameră de Comerț Industrie și Agricultură Montană;

De asemenea, lipsește o Bancă Agricolă și de Dezvoltare Rurală (în vidul prelungit provocat de dispariția Băncii Agricole);

Trebuie să recunoaștem că nu s-a valorificat pe deplin contribuția potențială a Universităților care trebuie să furnizeze specialiști și rezultate ale cercetării către mediul economic pentru profitabilitate și productivitate.

Această structură este reglementată prin legi și ordonanțe, și intră treptat în acțiune. O parte din părțile componente enumerate funcționează deja la parametri înalți (rețeaua ANZM). O altă parte elaborează concepte și modele, o a treia parte elaborează deja politici și strategii.

Asociere agro-pastorală.

Desigur, la nivel operațional sunt mai multe lucruri de pus la punct. Astfel, la CE-MONT Vatra Dornei în colaborare cu GAL Țara Dornelor se studiază modele de structuri economice competitive bazate pe lanțuri de furnizare, lanțuri valorice. Se vor defini și se vor optimiza fluxurile, se va defini și se va monitoriza trasabilitatea, se va veghea la reducerea amprente de carbon și la reducerea emisiei gazelor cu efect de seră.

Contribuția domnului Radu Rey, membru de onoare al Academiei Române, a fost decisivă. A ieșit în evidență tenacitatea și crezul într-o idee fundamentală: zona montană trebuie să ocupe locul pe care îl merită în profilul de dezvoltare națională.

Grupaj realizat de dr.ing. CS III Avădănei Vasile

Opțiunile zonei montane

A treia cale

Ne aflăm la un moment important privind dezvoltarea montană: politici, strategii, investiții, formare profesională, integrare europeană.

Cele 3 mecanisme care fac ca acest proces să fie funcțional:

- cercetarea creează modele și scenarii noi, creează concepte, diseminează cunoștințele produse, participă la integrarea montană în Spațiul European al Cercetării (ERA);
- Agenția Națională a Zonei Montane, contributor la dezvoltarea montană prin politici și strategii; dispune de o rețea națională montană care este funcțională și eficientă;
- societatea civilă se manifestă prin Forumul Montan din România și prin asociațiile de crescători de animale, producători; de asemenea FMR are filiale în mai multe județe și asigură reprezentarea și participarea la diferite documente programatice.

La ele se adaugă încă 3 mecanisme:

- gospodarii de la munte și crescătorii de animale care furnizează resursa umană și mobilizează cunoștințele tradiționale legate de viața oamenilor de la munte;
- oamenii de la munte ca forță de muncă în valorificarea resurselor montane: silvicultori, minieri, lucrători forestieri;
- alte categorii sociale care asigură buna funcționare a elementelor menționate.
- procesul de educație - învățare (în școli cu profil tehnologic) și cel de creație - inovare (în universități) ca furnizori de progres în cunoaștere și factori de modernizare.

Se delimitează activitățile rurale montane de cele urbane industriale care scot în evidență diferențe importante între cele două moduri de viață și de muncă.

În zona urbană predomină științele și practicile economice și tehnice, pe când în zona montană rurală predomină cultura, tradițiile. Este o luptă teribilă între viziunea conservatoare bazată pe muncă fizică și valoare culturală și viziunea liberală bazată pe progres, cunoaștere. De asemenea, performanța diferențiază cele două laturi: produsele rurale montane se vând prin propunere de valoare, iar cele urbane se vând prin utilitate, acțiune globală a relațiilor de producție care generează valoarea adăugată. Evoluțiile diferențiate se observă prin fenomenul migraționist masiv al oamenilor de la sat la oraș în goana după câștig mijlociu, dar sigur și calificare necesară mai redusă. Dar cel mai mult tentează statul degeaba după terminarea programului, ceea ce la țară nu este posibil.

De altfel chiar procesul educațional trece printr-o teribilă criză deoarece reformele sporadice și discontinue nu au reușit să fixeze noi repere de cointerese și să dea coerență pregătirii profesionale.

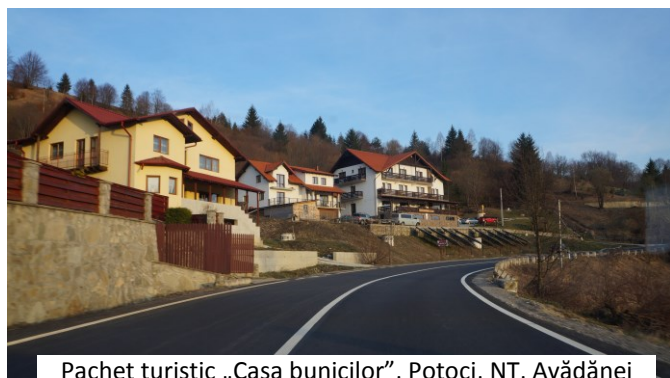
Deși lucrurile par să fie plasate pe un făgaș favorabil, mai rămân multe provocări importante de rezolvat:

- se constată în continuare părăsirea satelor de la munte de către tineri;
- se constată că absolvenții de gimnaziu, profesional, liceal, tehnologic nu aleg cariere legate de statutul de oameni de munte;
- se constată că diferite sume de bani pe care le primesc agricultorii de munte nu produc efectele așteptate de mobilizare pentru o gospodărire mai performantă a producției de biomasă și de valorificare a ei în forme care asigură propuneri de valoare atractive comercial;
- se constată în spațiul media că tinerii care optează să rămână la țară (cazuri rare) sunt considerați „la coada vacii”;
- se constată creșterea îngrijorătoare a analfabetismului în general și a analfabetismului funcțional. În clase cu 30 elevi profesorul nu poate să ajungă la mintea fiecărui elev pentru a se asigura că aceștia au înțeles materia predată. Unii tineri din această categorie părăsesc școala timpuriu și aleg să se refugieze în munți la stâne.
- se constată că și elitele din liceele tehnologice rurale nu ajung să ocupe posturi performante care să le aducă beneficii profesionale și bănești;
- se constată că paradigma actuală a educației (și a celei montane) nu are adresabilitate pentru elevii „de mijloc” din clasă. Se știe că această categorie de absolvenți formează comunitatea coezivă și stabilă. Este vorba despre conceptul „aurea mediocritas”

Această problemă este importantă deoarece acești elevi devin maturii de mâine și sunt obligați să-și asume responsabilități de gestiune a patrimoniului material și imaterial de cultură și civilizație.

Trasee montane, Ruginești, NT, Avădănei

Pachet turistic „Casa bunicilor”, Potoci, NT, Avădănei

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană s-a impus și adaptarea și alinierea politicilor montane la un pachet de obiective care să asigure în timp convergența, apoi să furnizeze performanță, care se va regăsi în nivelul de trai.

În același timp este necesar ca locuitorii de la munte să fie lămurii și convingeți că un nivel de trai ridicat asigură și un confort ridicat dar și un peisaj adecvat.

În foarte multe din satele noastre de la munte în curțile oamenilor este o dezordine de nedescris cu acareturi, vechi și noi, cu clădiri aflate în diferite stadii de degradare. La ele se adaugă pajiști neexploatate care deteriorează mai mult peisajul. Și ne gândim că tocmai peisajul este cel care atrage turiștii la munte.

Opțiunile zonei montane

A treia cale

Ne aflăm în perioada premergătoare a deschiderii oportunităților de finanțare: Programele Operaționale pentru Dezvoltare Regională (2021 – 2027); Planul Național pentru Redresare și Reziliență; Planul Național de Cercetare – Dezvoltare – Inovare (PNCDI, 2021 - 2027); Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR, 2021 – 2027).

Aceste surse de finanțare își propun ținte ambițioase. În același timp, ele fac obiectul unor mecanisme facile de accesare a fondurilor și de implementare. Dar, în același timp, responsabilizează mai puternic beneficiarii.

Zona de munte ar putea să aibă șanse mari de accesare a unei cote importante din aceste resurse. Această afirmație se bazează pe structurarea pe verticală și pe orizontală a mecanismelor de implementare a proiectelor pe suportul unei convergențe deosebit de favorabile a factorilor interesați: Comitetele de Masiv și Consiliul Național al Muntelui aduc în atenția generatorilor de politici o zonă montană mai pregătită și mai organizată.

Pentru prima dată în istorie, zona montană poate atinge ținte fezabile ambițioase. Există două opțiuni care pot deveni obiective de impact:

- zona montană să devină **locomotivă** dezvoltării rurale;
- zona montană să devină **remorca** dezvoltării rurale;

Ambele aduc resurse financiare pentru proiecte adaptate, în ideea de a transforma statutul de zonă defavorizată în cel de favorizată: cu lanțurile alimentare, cu resursele forestiere și silvice, cu bogățiile solului și subsolului, dar și cu punerea în valoare a culturii și civilizației montane ca element suport pentru ca oamenii de la munte să capete verticalitate și demnitate în fața semenilor. Este momentul să ne propunem ca să nu mai fim „sub vremi” ci să fie „vremile sub noi”.

Să fim „locomotivă”!

Element de noosferă montană

Pentru că face parte din noosferă, populația de la munte are propriul aport la cunoaștere dar și la cultură. Cultura este esența repetitivității activităților de-a lungul ciclurilor anuale. Este nevoie de componenta inovativă pentru a crea performanță. Nu putem practica agricultura montană și pastoralism numai cu „ce ne dă Dumnezeu”. Trebuie să se folosească metode de creștere a producției. Transferul tehnologic (adaptat), în zona montană este la fel de vital ca și în zona colinară și de șes. Domeniile sunt cele identificate de veghea tehnologică: bioresursele, biotehnologiile, calitatea mediului, starea de sănătate, mobilitățile, transportul.

La ele se adaugă științele socio-umane care se ocupă de viața de toate zilele a populației montane, dar și de cultură și civilizație.

Pentru statutul de „locomotivă” a zonei montane este necesară o abordare inovativă care să dea valoare adăugată atât pentru tandemul „resurse – consum” cât și pentru rolul aportul muntelui la performanțele de fertilitate ale solurilor de șes. Este vorba despre circuitul apei în natură, precum și despre transportul aluvionar care, prin măcinare naturală de-a lungul erelor geologice a creat loess-ul.

Se constată că majoritatea covârșitoare a surselor de apă potabilă pentru orașe și pentru UAT-urile se află în zona montană (transport prin aducțiuni). De asemenea apa minerală și apa plată de băut provin din izvoare montane.

Pădurea de la lacul Sfânta Ana, HR

Ar trebui găsită o soluție de recompensare a zonei montane din partea zonei de șes. S-a încercat în 2010 la Nagoya. După 6 ani de negocieri s-a semnat un protocol care viza repartizarea corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din exploatarea resurselor genetice și din biodiversitate.

Este necesară acordarea unei atenții deosebite gestionării surselor și resurselor de biomasă pentru mărirea randamentului de conversia a radiației solare care ține în funcțiune acest mecanism.

Pentru ca muntele să-și mărească aportul în creșterea nivelului de viață și a stării de bine este necesar să se acorde atenție deosebită regenerării ca resursă. O perioadă de 10 – 15 ani s-au aplicat mecanisme și tehnologii de biomasă ca resursă regenerabilă. S-a constatat că, în timp, fertilitatea solului se degradează inevitabil, tocmai datorită faptul că această componentă a fost neglijată.

Pe de altă parte, ar trebui găsite soluții de **recompensare** a zonei montane din partea zonei de șes. Procesul este orientat într-un singur sens pe cursul apei și este limitat de acel randament de conversie.

În plan economic și comercial există multe voci care invocă termenii de șantaj la interfața dintre sectorul primar (exploatare) și cel secundar (manufacturing) pe prețul la masă lemnoasă, apă, lapte, carne, resurse minerale.

O primă soluție pentru rezolvarea problemei, după părerea noastră, este un pachet de instituții care să reglementeze aceste neajunsuri:

- o Cameră ce Comerț și Agricultură Montană ar putea constitui un element de regularizare a fluxurilor fizice și bănești, pe un suport real și echitabil; ?
- o bursă montană ar planifica politicile agro-pastorale și antreprenoriatul montan; ?
- bancă sau un fond financiar care să susțină fluxurile de numerar necesare implementării proiectelor de investiții ale fermierilor montani. ?

Opțiunile zonei montane

A treia cale

Să fim la remorcă?

Această situație prezintă două aspecte:

- pe de o parte: se primesc sume compensatorii raportat la suprafețele de terenuri agricole aflate în proprietate și în activitate (agro-pastoralism). Costurile sunt semnificativ mai mari în zona montană și cresc odată cu creșterea altitudinii, în timp ce recoltele scad odată cu creșterea altitudinii. Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură (APIA) se ocupă de aceste plăți.

A fost marea surpriză a țăranilor din România primirea acestor subvenții de „vremea rea”. Desigur, trebuie îndeplinite o serie de condiții, din care cea mai importantă a fost obligația de a crea biomasă de pe aceste terenuri. Desigur, aceasta este nivelul de bază pentru finanțarea agriculturii montane. Mai departe este necesar să se facă investiții în performanță: material genetic, tratamente, sere și solarii, echipamente de condiționare, păstrare, prelucrare, transport.

De asemenea, este necesară și posibilă intervenția asupra terenului (nivelarea și înclinarea solului de cultură).

Lacul Sfânta Ana, HR, Avădănei

Aceste plăți sunt comparabile cu nivelul veniturilor de subzistență al locuitorilor de la munte. De aceea a rezultat un impact negativ. Oamenii au considerat că acei bani sunt suficienți pentru bugetul familiei și nu au mai utilizat pajiștile care necesită muncă grea (tăierea lăstarilor de pe pajiști, combaterea mușuroaielor, ș.a.).

- pe de altă parte se primesc sume compensatorii pentru menținerea tipului de muncă tradițională pentru evitarea poluării și menținerea echilibrului ecologic. Este vorba despre măsura agro-mediu care solicită muncă preponderent fizică și cu tracțiune animală și interzice intrarea tractoarelor pentru lucrări.

Pentru această variantă subvenționată copios (în perioada anterioară de programare se plăteau 269€/ha/an) a deplasat interesul financiar numai pentru generația matură (cu vârsta 40 – 60 ani), dar nu și pentru generația tânără (vârsta 20 – 40 ani) care a preferat plecarea departe, departe fără nici un fel de remușcări și nostalgii.

De asemenea, există o presiune de a se reglementa o măsură de plăți compensatorii pentru diferența dintre costuri și prețul pieței la produsele din sectorul primar (între agricultură și silvicultură vs. industrie alimentară, prelucrarea lemnului). Se cere subvenționarea prețului la lapte, la carne. La chereștea lucrurilor stau altfel, deoarece piața lemnului este controlată de instituții silvice ... Proprietarii de păduri sunt nevoiți să se alinieze la prețurile impuse de stat prin Direcțiile silvice, ceea ce creează o serie de vulnerabilități.

Este simptomatic că proprietarii de pajiști nu se preocupă de punerea în valoare a terenurilor pe care sunt proprietari. Probabil că volumul de muncă este foarte mare și folosirea mijloacelor mecanizate este interzisă de măsura agro-mediu și de starea terenurilor (în pantă).

A treia cale

Este simptomatic (folosim acest termen a doua oară) că inovarea nu-și face loc în agricultura montană și în gospodăria. Desigur, sunt multe cazuri care contrazic această constatare, dar pragurile de inovare sunt departe de a fi atinse.

O definiție a culturii dată de matematicianul Grigore Moisil este: „cultura este ceea ce rămâne după ce se uită tot ce trebuie uitat”. Acesta este atributul autenticului.

Acest atribut, „autentic”, caracterizează multe elemente ale vieții, muncii, locuirii în zona montană. El dă virtuți și vulnerabilități.

- virtuți pentru că este prețuit în istorie, cunoaștere. Definirea ca element de referință, valorizat (fie și prin licații).
- vulnerabilități pentru că se compară pe criterii incomensurabile cu modernismul. Există foarte multe lucruri care mimează autenticul și aceasta face ca oamenii să se grupeze în tabere și să creeze tensiuni.

Societatea de consum privește și obiecte cu valoare culturală și atunci apare o cerere exagerată de relicve. Pentru satisfacerea ei se practică licațiile de valorizare a unicităților, dar se manifestă și multiplicarea de imitații care nu pot atinge un grad potrivit de încărcare emoțională.

De exemplu, multe case sau instituții au un tablou cu Gioconda de Leonardo da Vinci. Se știe foarte bine că nu e autentic, dar are emoția de care o invocă un anumit profil cultural de personalitate.

Cumpănea apelor, lângă Lacu Roșu, HR, Avădănei

Zona montană este plină de bunuri care aspiră la atributul de autentic. În același timp zona montană își revendică un nivel rezonabil de subzistență. Între ele există un fir subțire de realism. Nu se poate să existe o abundență de produse cu grad recunoscut de autenticitate. În rest autenticitatea se poate mima. Se poate face un compromis și se poate da un tribut. Aceste tribut constă în compromisurile care se fac pentru satisfacerea sensibilităților culturale.

Lumea montană dorește să fie și modernă și tradițională în același timp. NU SE POATE! În aceste condiții asumarea costurilor este un risc și face loc snobismului.

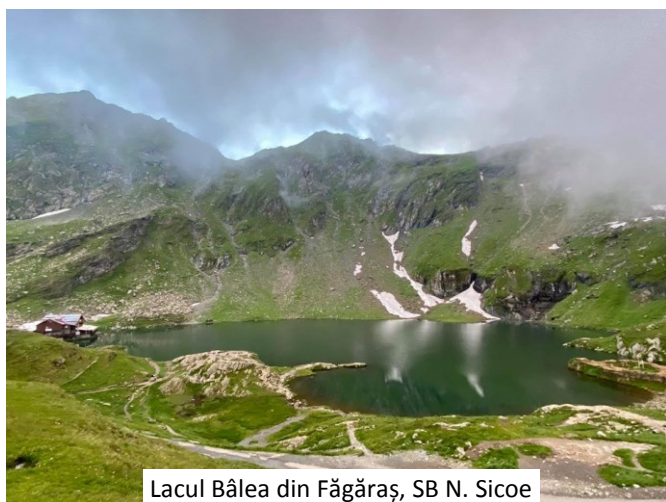
De aceea trebuie să facem compromisurile și să abordăm problema montană în plan semiotic.

Altfel, rămânem „de căruță” Și atunci, Dumnezeu cu mila”. Ceea ce ne poate salva este IDENTITATEA! Cu ce preț?

Societatea civilă din zona montană

Raport de activitate a Forumului Montan din România în perioada 2019 – 2022

Forumul Montan din România a fost cel mai fidel și mai longeviv instrument de concepție și punere în practică a dezvoltării montane. Prin această formă instituțională care a dat expresie reprezentativității pentru societatea civilă, Forumul Montan a creat cadrul de legitimitate pentru acțiunile unui grup de factori interesați în frunte cu domnul Radu Rey să dea expresie viziunii dezvoltării zonei montane. În continuare, prin politici, strategii, subprograme speciale pentru finanțare aceste elemente vizionare s-au concretizat în Legea Muntelui, și înființarea structurilor suport și a ierarhiilor până la cel mai înalt nivel, cel de prim ministru.

Lacul Bălea din Făgăraș, SB N. Sicoe

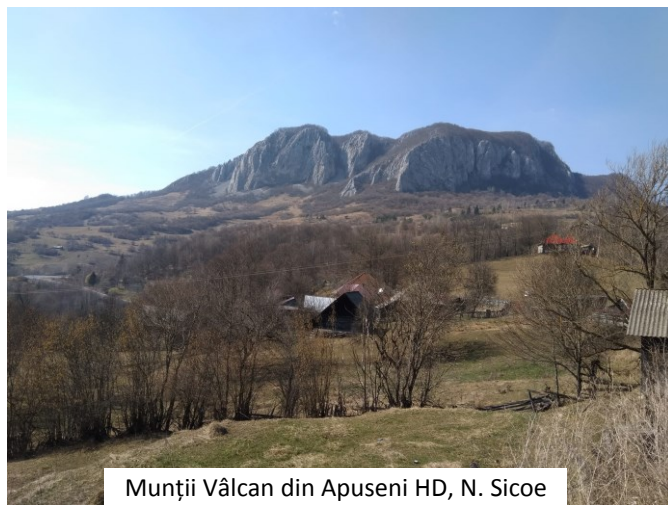
În perioada 2019 – 2022 activitatea Forumului Montan și a altor instituții implicate direct și indirect în politicile montane, s-a diminuat din cauza manifestărilor violente ale pandemiei COVID-19. Această situație a afectat **substanțial** acțiunile prevăzute, **împiedicând organizarea de sesiuni publice, campanii de promovare, conferințe și alte inițiative deosebit de necesare**. Reamintim totuși că la finele anului 2018, prin eforturile reunite ale FMR, (mai ales ale Filialei Bistrița-Năsăud), ANZM, CE-MONT, în cooperare cu **MADR**, s-au putut organiza în România, la Vatra Dornei, cea de a XI-a Convenție a Asociației Europene a Zonelor Montane „**Euromontana**” (unde FMR este membru, președintele FMR fiind ales Senator ad vitam), concomitent cu reunirea Convenției Carpatice, la sediul CE-MONT. **Evenimentele au fost dedicate Centenarului României**.

FMR a contribuit activ prin membrii săi la înființarea ziarului „Viața Munților” (publicarea a 10 numere în 2021 și 2022), ca mijloc de informare și creare de „cultură montană” în România.

Cooperarea dintre FMR, CE-MONT și ANZM, s-a demonstrat a fi utilă prin transferul unor cunoștințe și rezultate de cercetare și prin aportul adus la materializarea unor măsuri concrete și benefice în economia agro-zootehnică montană și contribuții la atenuarea depopulării zonei montane. Unii membri ai FMR au participat activ la „grupurile de lucru” de la MADR – s-a colaborat cu Ministerele Dezvoltării și Administrației Publice (cu contribuția președintelui FMR la conceptul de „Strategie pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane”); cu Ministerul Mediului, cu privire la îngrășămintele organice.

O activitate directă a FMR, de importanță specială, este reprezentată de „**Memorandumul Forumului Montan din România**” adresat **noului Președinte al Comisiei Europene, d-na Ursula Van der Leyen**, care a inclus o descriere clară a realităților negative și a crizelor accentuate din zona montană a României, dar și **un concept pentru redresarea efectelor nedorite, economico-sociale**, într-o „**viziune pentru Orizont 2040**” (solicitarea CE), având ca bază valorificarea superioară a „**produselor montane**” agroalimentare, în **sistem asociativ cooperatist** – la nivel microregional, cu propuneri concrete.

Răspunsul primit, cu semnătură și nr. de înregistrare și de la directorul general al DGAgri, este edificator și încurajator, mai ales în condițiile actuale generate de crizele alimentară și energetică și de realitățile triste și periculoase generate de conflictul din Ucraina. În plus, asistăm la o **schimbare amplă, de paradigmă**, în sensul **creșterii atenției acordate fermelor de familie, mici și mijlocii, cu reducerea chimizării și orientarea spre o alimentație sănătoasă**, sistem în care „**produsele montane**”, realizate în condiții de „**chimizare zero**” și sisteme extensive de creștere și exploatare a animalelor, în baza florei polimorfe a pajiștilor montane – aspiră la un tratament prioritar, privilegiat, fiind „**aducătoare de sănătate**” în casele consumatorilor.

Munții Vâlcăni din Apuseni HD, N. Sicoe

FMR a contribuit constant și insistent, repetat, la **includerea în noul PNS al MADR a unor prevederi** – prin **reducerea pragului de subvenționare de la 5 la 3 vaci** și acordarea unor **subvenții de cca. 30 euro/cap** pentru oile din cadrul fermelor mici, precum și a asigurării colectării întregii resurse de îngrășămintă organice, cu sprijin financiar din partea MADR.

FMR a propus și la Comisia Europeană și la MADR – crearea a **trei microregiuni (bazine) montane „pilot”** în zonele de munte ale județelor Suceava și Bistrița-Năsăud și în Munții Apuseni.

La solicitarea Ministerului Economiei – pentru propuneri de absorbție a fondurilor prin PNRR – FMR a prezentat un **proiect concret de realizare a 3 zone „pilot” de dezvoltare montană sustenabilă, integrată**, în valoare totală de 200 milioane euro, în baza răspunsurilor primite de la Președintele Comisiei Europene și DGAgri.

Societatea civilă din zona montană

Raport de activitate a Forumului Montan din România în perioada 2019 – 2022

FMR a insistat și la conducerea MADR și MDRAP, având ca bază acordul oficial primit de la Consiliile Județene Alba, Suceava și Bistrița-Năsăud, ale Academiei Române și Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, ale Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Est și ale celor 12 primării din bazinul Dornelor, **dar nu s-a primit nici un răspuns de la ministerele menționate.**

Bucovina, plai cu dor, Breaza, Avădănei

- FMR a contribuit consistent la pregătirea și la realizarea faptică a inițiativei primarului ing. Cătălin Iordache, crescător de animale și cu pensiune agroturistică, pentru înființarea **primei cooperative agricole montane** din județul Suceava, în comuna Șaru Dornei, cu un număr de **cca. 200 membri** și un proiect de dezvoltare pentru constituirea unei mici industrii de valorificare a laptelui, ca "produse montane".

- Colaborarea FMR cu ANZM/MADR/CE-MONT s-a manifestat și prin:

- 4 conferințe științifice, anuale, organizate la CE-MONT. De asemenea, prin organizarea a 4 evenimente/conferințe, de celebrare a "Zilei Internaționale a Muntelui" (ONU/FAO) (2018, 2019, 2020, 2021), cu aport substanțial din partea Filialei FMR – Bistrița-Năsăud și în mod special a d-lui Emil Iugan, Prim-Vicepreședinte al FMR;
- participarea la seminarul organizat de MADR/ANZM la Gura Humorului, în prezența Secretarului de Stat (Aurel Simion/MADR) la Conferințele științifice organizate la CE-MONT și ICDM-Sibiu, în 2022.
- O delegație a FMR (R. Rey, Ioan Jelev, Emil Iugan, Silviu Ponoran) a fost în audiență la noul ministru al agriculturii, Nechita-Adrian Oros, în 2019, cu solicitarea principală a aplicării prevederilor "Legii Muntelui" nr. 197/2018, dar răspunsul nu a fost încurajator, nefiind continuate până la capăt organizarea Agenției Naționale a Zonei Montane și nici proiectele prevăzute pentru zona rurală montană.

Din activitatea filialelor FMR

• Forumul Montan din România filiala Neamț

După o pauză relativ scurtă vom remarca revenirea la normalitate a activității filialei și a inițiativelor realizate, după instalarea ca președinte domnului Lazăr Latu, cel care a fost director general la ANZM.

În colaborare cu secretarul general al FMR, Dl. Vasile Avădănei, au reușit să organizeze în 2022 în împreună cu Primăria comunei Farcașa - NT, un **Seminar județean** cu tema

„Valorificarea superioară a materiilor prime și produselor montane, în cadrul gospodăriei țărănești / fermei de familie – motorul de dezvoltare a zonei montane”.

Seminarul deosebit de reușit, cu intervenții din partea președintelui FMR, Prof.dr. Radu Rey și a secretarului general, dr.ing. Vasile Avădănei, completat de o expoziție gastronomică și artizanală montană precum și a unui program artistic de revigorare a patrimoniului imaterial local.

Cu această ocazie a avut loc Adunarea generală a filialei, sub conducerea președintelui, dr.ec. Lazăr Latu, în care s-a prezentat un proiect de Program de activitate pentru următorii 5 ani și s-au aprobat unele modificări și adaptări în documentele statutare ale organizației și confirmarea noului Consiliu Director.

Delegați din partea FMR filiala Neamț a au participat și la acțiuni organizate de celelalte filiale sau de FMR la Mărișelu, Vatra Dornei, la Lunca Ilvei și la Cormaia (Bistrița-Năsăud), Cristian (Sibiu).

Membrii CD ai filialei Neamț a FMR participă activ la diseminarea problemelor de interes montan în rândul fermierilor și administrațiilor publice locale.

Filiala s-a implicat în constituirea Comitetului de masiv la Zona Centrală.

Laptele – comoara munților, SV, Avădănei

• Forumul Montan din România filiala Bistrița-Năsăud

Această filială condusă de domnul ing. Emil Iugan, s-a remarcat cu totul deosebit, cu multiple realizări, dintre care reamintim doar câteva:

- realizarea **primei cooperative agricole montane "pilot"**, cu peste 400 membri și mică industrie proprie, care valorifică "produsele montane" certificate (președinte, d-na Floarea Larionesi), cu aport major a d-lui economist Mitrofan Lupșan, președintele actual al Filialei FMR-BN.
- Un alt obiectiv foarte important materializat este **crearea Primului Centru de Cercetare, Inovare și Promovare a Lemnului "Silvania"** (cu capital privat), rod al cooperării fructuoase, îndelungate a d-lui ing. Emil Iugan cu Centrul de Economie Montană – Vatra Dornei, cu președintele FMR, care a fost agreat de Academia Română și ASAS pentru reprezentare în Consiliul Național al Muntelui.

- Vom evidenția activitatea cu totul remarcabilă a d-lui ing. Emil Iugan, Prim-Vicepreședintele FMR și președintele de onoare al Filialei BN, antreprenor de elită națională, cu un aport de excepție din partea distinsului scriitor Dumitru Munteanu, Secretar al Filialei FMR (BN), plecat în eternitate, care a susținut și material activitatea FMR în ultimii ani. S-a evitat astfel dezintegrarea unui organism național care crește în importanță în fiecare an.

Societatea civilă din zona montană

Raport de activitate a Forumului Montan din România în perioada 2019 – 2022

Prezența Formului în zona montană este cu atât mai importantă acum când se consolidează direcția de dezvoltare spre fermele familiale și economia circulară.

Dl. ing. Emil Iugan a reușit să aducă la Lunca Ilvei miniștrii agriculturii și finanțelor, organizând, împreună cu Cooperativa agricolă și Primăria Sângeorz-Băi, o manifestare de proporții, cu cca. 2500 fermieri montani, la Lunca Ilvei și apoi în satul Cormaia, la care a fost prezent ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, dl. Petre Daea, susținător devotat al politicilor de dezvoltare montană.

Filiala Bistrița Năsăud a FMR a depus eforturi și a reușit să devină un model, un "pilot" exemplificativ despre cum se integrează factorii interesați în realizarea unor proiecte de interes comun, axate pe valorificarea "produselor montane", certificate.

Filiala s-a implicat în constituirea Comitetelor de masiv la Zona Nord și zona Centrală, aducând și contribuții în procesul de elaborare a "Legii Muntelui", nr. 197/2018 și la organizarea a celei de a XVI-a Convenții Europene a Munților a Euromontana

Țara Dornelor, SV, Avădănei

• Forumul Montan din România filiala Alba

Este o filială prolifică. Este condusă de domnul ing. Silviu Ponoran, primul orașului Zlatna, care este și Vicepreședinte al FMR.

A înființat la Zlatna un mall (piață alimentară specializată) pentru comercializarea produselor montane.

Dl. Silviu Ponoran, s-a mai remarcat prin crearea și prezidarea Asociației intercomunitare „**Munții – Țara de piatră**”, cu participarea a 5 consilii județene și peste 80 de primării, într-un proiect în valoare de **peste 500 milioane de euro**, destinat dezvoltării sustenabile a Munților Apuseni.

Filiala s-a implicat în constituire Comitetului de masiv la Zona Apuseni. Domnul Ponoran este ales și ca președinte a Comitetului de Masiv "Munții Apuseni".

• Forumul Montan din România filiala Sibiu

Aceasta este activă în comunele din zona montană a județului (include fermieri și primării). Elementul reprezentativ îl constituie valorificarea rezultatelor cercetării prin diseminare în rândul factorilor interesați. Sunt vizitate câmpurile experimentale iar prezența la manifestările organizate este numeroasă.

Au fost organizate 2 seminarii științifice la Cristian Sibiu (2021, 2022) la care au participat personalități din cercetare și din învățământul superior atât din județul Sibiu cât și din alte instituții naționale cu atribuții în dezvoltarea montană.

S-au organizat festivaluri tematice la Jina, Rășinari, Gura Râului, Sadu.

Filiala este condusă de doamna dr.ing. CS I Mariana Rusu, director la ICD Montanologie, Cristian Sibiu.

Filiala s-a implicat în constituirea Comitetelor de masiv la Zona Parâng și Zona Făgăraș.

Sfinxul, noblețea Carpaților, Sicoe

• Forumul Montan din România filiala Hunedoara

Această filială a continuat și în anul 2022 relațiile de colaborare cu celelalte filiale județene, membre ale FMR (ex.: filiala jud. Alba), cu instituțiile județului Hunedoara reprezentative pentru activitățile specifice, de profil, ale acestora (ex.: Direcția Județeană pentru Cultură și Turism, Direcția Județeană Agricolă, Oficiile Regionale și Locale ale Agenției Naționale a Zonei de Munte, Prefectura Hunedoara). Cea mai consistentă este colaborarea FMR filiala Hunedoara cu FMR filiala Alba, pe proiectele comune: „Munții de piatră” și grupurile de acțiune locală din zonă.

Filiala s-a implicat în constituirea Comitetelor de masiv la Zona Apuseni, zona Banat și Poiana Ruscă, zona Parâng (cu Orașul Petrila), zona Retezat. Practic zona montană a județului Hunedoara este implicată în 4 masive.

Filiala este condusă de d-na ing. Dulgheru Georgeta.

• Forumul Montan din România filiala Dâmbovița

Activitatea filialei s-a concentrat pe subdivizarea masivului Bucegi și delimitarea a două arii: Valea Ialomiței, Valea Dâmboviței. Aceste structuri au o amprentă științifică, de cercetare dezvoltare zonală pentru a surprinde mai bine oportunitățile legate de valorificarea resurselor și a teritoriului. Se acordă atenție mai ales culegerii datelor din teren pentru care s-au organizat instruirii tematice.

De asemenea filiala a contribuit la organizarea și desfășurarea unor evenimente culturale, tradiționale ale fermierilor montani din zonă (de exemplu, răvășitul oilor la Runcu, târg de produse tradiționale) precum și la evenimente de diseminare cu fermieri din Văleni-Dâmbovița, Runcu, Moroeni, Valea Lungă.

Filiala este condusă de dl. prof.univ.dr. Ion Cucui.

Filiala s-a implicat în constituirea Comitetelor de masiv la Zona Bucegi.

Societatea civilă din zona montană

Raport de activitate a Forumului Montan din România în perioada 2019 – 2022

● Forumul Montan din România filiala Cluj

La nivel de organizație s-au stabilit următoarele direcții de acțiune asociate unor obiective:

- Creșterea competitivității economice a zonei montane;
- Creșterea atractivității zonei montane defavorizate și stabilizarea populației montane;
- Ameliorarea calității factorilor de mediu și conservarea biodiversității;
- Conservarea și valorificarea resurselor culturale.

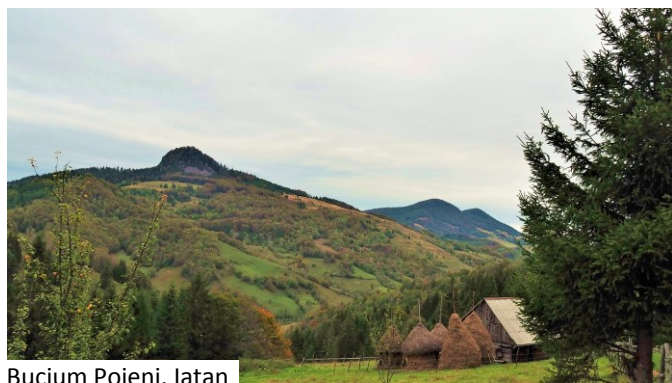
Filiala are instrumentele necesare de relaționare cu administrațiile publice și cu fermierii din județ. Organizează și participă la întâlniri destinate informării și sensibilizării fermierilor montani ca să beneficieze de oportunitățile care există și de implicare în practicarea unei activități agro-pastorale inovative.

Au fost organizate evenimente de punere în valoare a fermierilor montani și a culturii montane în județ: instruiți (2021), (dezbateri 2020), târguri, expoziții, serbări câmpenești (10 iulie 2022). Sunt scoase la lumină și puse în valoare meșteșuguri populare, agricultură și zootehnie montană, activități artizanale (ex., în comuna Mărișelu).

Sunt continuate demersurile de organizare și dotare a gospodăriilor și fermelor pentru a sprijini producătorii locali să crească productivitatea terenurilor montane generoase.

Filiala s-a implicat în constituirea Comitetului de masiv la Zona Apuseni.

Președintele Comitetului de Masiv este președintele filialei Forumului, Dl. prof.univ.dr. Alexandru Cordoș.

Bucium Poieni, Iatan

În perioada 25 - 28 Noiembrie, 2022, mai mulți membri ai Forumului Montan din România, între care președintele Radu Rey, vicepreședintele Ioan Agapi și colaboratori din partea Federația Agricultorilor de Munte Dorna, actualul Vicepreședinte al Euromontana, ec. Adrian Rey, președintele ANDRM "Romontana", precum și dl. Dănuț Ungureanu, director al ANZM, au participat la cea de a XII-a Convenție a Euromontana, în Calabria – Camigliatello Silano (Italia). În numele FMR și ca senator "ad vitam", dl. Radu Rey a luat cuvântul în plen și a prezentat un poster reprezentativ. Alți delegați din România au participat pe secțiuni și cu postere (Dr.ing. Dănuț Ungureanu, director ANZM; dl.dr.ing. Teodor Marușca; dl.dr.ec. Adrian Rey; dl. Ioan Moraru și dl. Ioan Agapi/ FAM-Dorna).

Câțiva inițiatori din CE-MONT în colaborare cu membri din FMR a fost întreprins un demers adresat Parlamentului României/Comisiei pentru agricultură, pentru organizarea

unor cursuri tip Școala de vară pentru parlamentari ce provin din județele cu zonă montană și urmând exemplul din Parlamentul European să se constituie și în Parlamentul României un "grup pluripartinic de susținere a zonei montane". Se așteaptă răspunsul la această inițiativă.

Desigur sunt și alte realizări, evenimente, contribuții care ar merita consemnate, chiar și în acești 4 ani plini de dificultăți generate de Pandemia Covid și schimbările politice, de riscurile existente prin evenimentele din Ucraina, la granițele României.

Beliș, CJ, Monica Dușan

În încheiere, vom consemna o realizare de importanță deosebită, un rod al colaborării dintre ANZM, FMR, CE-MONT, ș.a., care s-au materializat prin efectul "Legii Muntelui", în crearea **Consiliului Național al Muntelui**, sub președinția **Primului Ministru**. De asemenea s-au înființat și au intrat în activitate cele 9 **comitete de masivi montani**.

Astfel, în cadrul competitiv al creării Consiliului Național al Muntelui (cu 23 reprezentanți), se regăsesc și persoane reprezentative, membri ai FMR:

- **Prof.dr. Radu Rey**, Președintele FMR, președintele fondator al fostului Consiliu Național al Muntelui, nominalizat ca reprezentant al Academiei Române;
- **Prof. univ. dr. Valeriu Tabără**, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvicultură (care a activat ca membru și în fostul Consiliu Național al Muntelui);
- **Ing. Emil Iugan**, **Prim-Vicepreședinte al FMR**;
- **Ing. Silviu Ponoran**, președintele al Comitetului de Masiv – Munții Apuseni;
- **Ing. Ioan Agapi**, director executiv al Federației Agricultorilor de Munte-Dorna, fost Vicepreședinte al Euromontana.

Considerăm această reprezentare în cadrul Consiliului Național al Muntelui ca **o reușită cu valoare importantă**, care asigură **permanență în noul CNM a unor factori cu o vastă experiență de cunoaștere a specificității și complexității problematicei montane, la nivel național și european**, ceea ce va face posibil un transfer de experiență spre mai mulți noi membri ai CNM și spre Primul Ministru, aspect care va permite economie de timp precum și elaborarea și implementarea de soluții viabile pentru punerea în aplicare a prevederilor „Legii Muntelui”, inclusiv prin **elaborarea unei Strategii pe termen mediu și lung în condiții de sustenabilitate, de dezvoltare în specific teritorial, a marii zone montane a României**.

Societatea civilă din zona montană

Raport de activitate a Forumului Montan din România în perioada 2019 – 2022

Colaborarea FMR cu ANZM/MADR.

FMR colaborează strâns cu Agenția Națională a Zonei Montane. Au funcționat echipe mixte pentru elaborarea unor documentații. Rețeaua națională a ANZM a sprijinit în teritoriu membrii FMR implicați în elaborarea unui studiu la nivel național privind produsul montan.

Cu privire la situația financiară a FMR

Timp de 4 ani, sumele necesare funcționării asociației au constat din cotizațiile (simbolice) ale membrilor și prin sprijinul concret, real, a fost contribuția d-lui. Emil Iugan, Prim-Vicepreședinte FMR, care a sponsorizat cheltuielile pentru conferințele de celebrare a "Zilei Internaționale a Muntelui", plata cotizației spre "Euromontana" și alte activități destinate supraviețuirii FMR în condiții de criză generate de pandemia COVID. Doar Filiala Hunedoara a contribuit cu 500 lei și Alba, cu cca. 300 euro. Cotizațiile nu au mai putut fi strânse, deoarece pandemia Covid, nu a mai permis reuniunile publice, când, de obicei, membrii își achitau și cotizațiile modeste.

- **Este evident că această situație nu mai poate continua.**
- Desigur, o cale de ieșire din acest impas riscant, se află în obținerea recunoașterii FMR ca organizație de utilitate publică.

- Realizările ultimilor 20 de ani, utilitatea publică nediscutabilă a FMR, care în condiții de **voluntariat** a contribuit substanțial la realizări naționale, cum sunt reînființarea Agenției Naționale a Zonei Montane și a Centrului de Formare și Inovații pentru Dezvoltare în Carpați - CEFIDEC, consilierea miniștrilor agriculturii, elaborarea și finalizarea, cu succes, a „Legii Muntelui”, nr. 197/2018, absorbția de fonduri nerambursabile prin elaborarea de proiecte de dezvoltare montană și crearea a numeroase obiective-”pilot”, activități de îndrumare și încurajare a producătorilor din zona montană, evoluții memorabile în cercetarea montanologică, contribuții în domeniul educației, ș.a., precum și la evitarea unor mari erori și la crearea, în condiții de voluntariat a unei imagini favorabile a României pe plan internațional;

În perioada imediat următoare se vor depune eforturile necesare pentru actualizarea dosarului privind solicitarea recunoașterii utilității publice a asociației neguvernamentale – Forumul Montan din România.

Pentru perioada următoare FMR își propune să fie și mai prezentă în viața comunităților montane cu rezultate, date și informații, soluții, consiliere etc.

Suport pentru politicile montane

Consiliului Național al Muntelui

Constituirea Consiliului Național al Muntelui

A fost parcurs ultimul pas în construirea structurii instituționale pentru dezvoltare montană. A fost constituit Consiliul Național al Muntelui și au fost desemnate persoanele care fac parte din această structură. CNM are rolul să coaguleze factorii interesați și să accelereze procesul de punere în valoare a politicilor și strategiilor dedicate zonei montane.

Temeiul legal s-a asigurat prin Legea Muntelui (197 / 2018) și Hotărârii de Guvern 332 / 2019 privind stabilirea componenței, atribuțiilor și a responsabilităților Comitetelor de masiv și a Consiliului Național al Muntelui cu modificările și completările ulterioare.

S-a emis Decizia nr. 29 / 2023 pentru aprobarea componenței Consiliului Național al Muntelui publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 115 din 9 februarie 2023.

Prin această viziune se iese din tiparele tradiționale și se definesc altfel ariile de aplicare a politicilor montane. Masivele montane s-au impus prin geografie în fața abordărilor de tip vale. Fiind o emanație a gândirii originale integral românești această abordare trebuie să facă dovada viabilității pe mai multe paliere.

Chiril, NT, Avădănei

Este necesar să se facă pași importanți în dezvoltarea instrumentelor de inovare și creativitate pentru a se ameliora producția de biomasă și lanțurile alimentare de la radiația solară la consumul alimentar („de la furcă la furculiță”).

Politicile montane trebuie să acopere atât rolul de locomotivă cât și rolul de remorcă pentru o serie de domenii de activitate.

În acest moment este necesar să se clarifice persoanele care vor ocupa posturile de președinte și vicepreședinte. Aceste posturi sunt definite diferit în HG 332/2019 și în Decizia 29 / 2023.

Gospodărie montană, Chiril, NT Avădănei

Componența Consiliului Național al Muntelui (persoane)

Valeriu Tabără – Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”, *președinte*

Radu Rey – Academia Română, director CE-MONT, *președinte*

Veronica Țaran-Baciu Georgescu – Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, director general al Agenției Naționale a Zonei Montane

Tiberius Marius Brădățan – Ministerul Sănătății, secretar de stat

Mihai-Ion Macaveiu – Ministerul Economiei, secretar de stat

Aneta Matei – Ministerul Afacerilor Interne, secretar de stat

Vlad Ștefan Niculae – Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, secretar de stat

Ionel-Florian Lixandru – Ministerul Educației, secretar de stat

Adina Ciurea – Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, șef serviciu

Fulop Lorand-Arpad – Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, secretar de stat

Rudolf Stauder – Comitetul de masiv din Grupa de munți Nordică, prefect Maramureș

Romfeld Zsolt – Comitetul de masiv din Grupa de munți Centrală, director DAJ Harghita

Leonid Moscviciov – Comitetul de masiv din Grupa de munți Sudică, Salvamont

Cristian Mihail Avanu – Comitetul de masiv din Grupa de munți Bucegi, administrator public județul Dâmbovița

Adrian Dumitru Bughiu – Comitetul de masiv din Grupa de munți Făgăraș, vicepreședinte al Consiliului Județean Argeș

Daniela Câmpean – Comitetul de masiv din Grupa de munți Parâng, președinte al Consiliului Județean Sibiu

Ovidiu Viorel Bodean – Comitetul de masiv din Grupa de munți Retezat-Godeanu, director al Consiliului Județean Hunedoara

Romeo-Dan Dunca – Comitetul de masiv din Grupa de munți a Banatului și Poiana Ruscă, președinte al Consiliului Județean Caraș-Severin

Silviu Ponoran – Comitetul de masiv din Grupa de munți Apuseni, primarul orașului Zlatna

Ioan Agapi – asociațiile agricultorilor și producătorilor din grupele de munți: Federația Agricultorilor de Munte „Dorna”, director executiv

Ioan Cernat – Grupurile de Acțiune Locală (GAL) din zona montană: Grupul de Acțiune Locală Ceahlău, președinte

Emil Iugan – Societatea Civilă din cadrul organizațiilor cu activitate reprezentativă în domeniul protecției și dezvoltării durabile a zonei montane: Asociația Forumul Montan din România, președintele FMR Bistrița-Năsăud

Mugurel Drăgănescu – gestionar al fondului cinegetic din zona montană, președinte executiv al Asociației Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din România.

Președinte: Primul Ministru;

Vicepreședinte: Ministrul Agriculturii;

Secretariatul CNM: Agenția Națională a Zonei Montane.

Populația montană și valorile umane

OMAGIU CELOR CARE PLEACĂ

In memoriam Ovidiu BOJOR

O viață închinată remediilor naturale pentru sănătate

Ne-a părăsit în această iarnă savantul de talie mondială, doctor farmacist Ovidiu Bojor. S-a născut la 1 noiembrie 1924 la Reghin și a trecut la ele veșnice 14 februarie 2023 la București.

Este considerat fondator al fitoterapiei moderne.

A fost membru de onoare al Academiei de Științe Medicale, expert ONUDI, cercetător al florei medicinale din Munții Carpați, explorator în Himalaya (4 expediții). A parcurs itinerarii exploratorii în Ruanda, Tanzania, Uganda, Burundi, Botswana. A susținut cursuri de specialitate la Kathmandu (Nepal). Este deținătorul de 40 de brevete de invenție, multe din ele cu caracter aplicativ.

S-a implicat la cartarea florei medicinale din Carpați.

A scris mai multe lucrări, cărți, tratate, studii care au devenit de referință în literatura de specialitate.

A fost onorat cu medalii, diplome, admiterea în diferite societăți profesionale internaționale. Este deținător al titlului Senior Honoris Causa (Patronatele din România) și al diplomei „Meritul Academic” (Academia Română).

Dr. Ovidiu Bojor a fost membru de onoare, fondator al Forumului Montan din România și al Consiliului Național al Muntelui și și-a adus o imensă contribuție la punerea în practică a diferitelor proiecte de dezvoltare montană.

Prin dispariția doctorului Ovidiu Bojor montanologia românească suferă o grea pierdere. Ne înclinăm în fața personalității sale. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

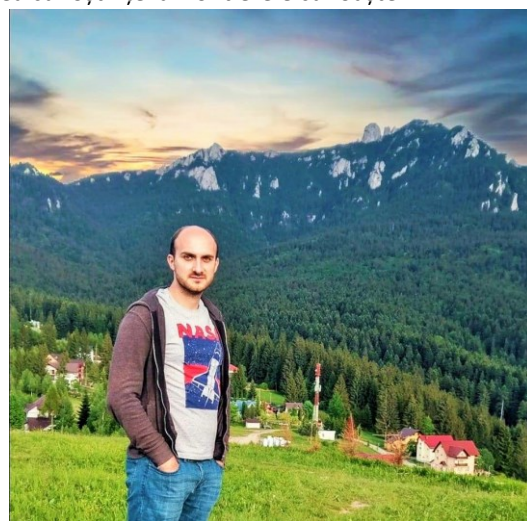

In memoriam VALERIU STOILOV-LINU

Dispariția dintre noi a tânărului cercetător Valeriu ne-a consternat și ne-a năucit. Nimic nu a anunțat tragedia care l-a scos din drumul lui și l-a plasat pe drumul către ceruri.

Valeriu se anunța un cercetător profesionist cu o direcție prolifică de cercetare, cu o dezvoltare echilibrată care împletea studiul cu sportul, cu pasiune pentru mașini, dar mai ales pentru munte.

A venit la Centrul de Economie Montană ca „om de munte” nativ, din comuna Grințieș, jud. Neamț, cu inima deschisă și un potențial deosebit de disponibilități: cooperare, colaborare, conlucrare. A demonstrat în puținul timp petrecut împreună că poate fi un bun coleg, un coechipier, că poate transforma o idee într-o prioritate și poate crea cunoștințe la frontierele cunoașterii.

Se preocupa de sănătatea proprie. Aproape în fiecare zi, după încheierea programului de lucru obișnuia să facă un segment de sport pentru completarea personalității și pentru eliminarea sedentarismului la care era expus.

Apoi se întorcea în laborator pentru a continua elaborarea tezei de doctorat pe care urma să o finalizeze în această primăvară și pentru a pregăti alte lucrări de cercetare (articole, teme proprii, inițiative).

Și-a ales o temă de aprofundare a studiilor legată de plaiurile natale: studii hidrologice cu referire la râul Bistricioara care îi trecea prin grădină. A aflat multe lucruri despre acele locuri pe care le-a sistematizat în teza de doctorat. A fost o oportunitate atât pentru el, din punct de vedere profesional, cât și pentru bazinul Bistricioarei care s-a îmbogățit în cunoștințe spre folosul științei și tehnicii.

Locul lui în cadrul colectivului va fi cu greu compensat de colegi, deoarece nivelul la care ajunsese îl făceau unic pentru problematica de cercetare unitară a colectivului, cu perspective certe de continuare a cercetării.

Noi, colegii lui îi vom păstra o vie amintire pentru că mereu ne vom întreba: „aici cum s-ar fi gândit Valeriu să abordeze problema?”. Era cel mai tânăr dintre noi, dar venea cu un bagaj care îl legitima ca partener și coleg, prin felul de a fi și prin profesionalism. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

A dispărut un cercetător cu potențial durabil înalt; A rămas o mamă nemângâiată prin dispariția singurului copil, în floarea vârstei; A rămas o tânără cercetătoare, în prag de întemeiere a unei familii cu Linu, cu o mare durere în suflet, care a și demisionat de la CE-MONT.

3 destine – distruse – într-o clipă fatală de neatenție și o echipă medicală stupefiată, la masa de operație.

Management performant în zona de munte

COOPERATIVA- șansa producătorilor din zona montană a României

Lucrare preluată din Revista de Montanologie vol. VII - 2017

Motto: „Când va dispărea ultimul țăran din lume - la toate popoarele, vreau să spun - va dispărea și ultimul om din specia om. Și atunci or să apară maimuțe cu haine.” Petre ȚUȚEA

COOPERATIVA – ce zice UE ?

Uniunea Europeană facilitează dezvoltarea activităților transnaționale ale cooperativelor ținând cont de particularitățile acestora și dotându-le cu instrumente juridice adecvate.

Uniunea Europeană permite crearea de noi cooperative de către persoane fizice sau juridice la scară europeană.

Uniunea Europeană asigură drepturile la informare, la consultare și la participare a salariaților în cadrul unei societăți cooperative europene (SCE).

Regulamentul (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind STATUTUL SOCIETĂȚII COOPERATIVE Europene.

Directiva 2003/72/CE a Consiliului din 22 iulie 2003 de completare a statutului societății cooperative europene în legătură cu participarea lucrătorilor

COOPERATIVA – România în comparație cu alții...

În prezent, sub 1% dintre fermierii români fac parte dintr-o formă asociativă.

Comparativ, în Uniunea Europeană, media de organizare este de 34%.

În UE28 sunt 13,7 milioane de ferme, din care în România sunt 3,9 milioane, reprezentând circa 28,7%.

Dacă dimensiunea medie UE 28 a unei ferme este de 12,6 ha, aceasta este în România de numai 3,5 ha adică aproximativ de patru ori mai mică.

Potrivit datelor statistice prezentate de INSSE*, în 2010 în România erau peste 3.900.000 de exploatații agricole, totalizând 15.600.000 de ha.

Dintre acestea, peste 3.500.000, acoperind 4.245.000 de ha, sunt exploatații agricole mici, cu o suprafață de până la 5 hectare.

COOPERATIVA-Legislația în România

În România, Cooperativele Agricole sunt reglementate de două legi:

- **Legea 566/2004 - Legea cooperăției agricole**, care reglementează doar sectorul cooperăției agricole (cu modificările și completările aduse de către: LEGEA nr. 134 din 12 mai 2006; LEGEA nr. 343 din 17 iulie 2006; LEGEA nr. 32 din 16 ianuarie 2007; LEGEA nr. 274 din 7 decembrie 2011; LEGEA nr. 95 din 12 aprilie 2013; LEGEA nr. 187 din 24 octombrie 2012; **LEGEA nr. 164 din 22 iulie 2016-ultima modificare !!!**).
- **Legea 1/2005 - Legea Cooperăției**, care prevede la rândul ei posibilitatea constituirii de **societăți cooperative de valorificare** (asociații de persoane fizice care se constituie în scopul de a valorifica produsele proprii sau achiziționate prin distribuție directă sau prin prelucrare și distribuție directă) și de **societăți cooperative agricole** - asociații de persoane fizice care se constituie **cu scopul de a exploata în comun** suprafețele agricole deținute de membrii operatori, de a efectua în comun lucrări de îmbunătățiri funciare, de a utiliza în comun mașini și instalații și de a valorifica produsele agricole.

Legea nr. 164/2016 pentru modificarea și completarea Legii cooperăției agricole nr. 566/2004, precum și pentru stabilirea unor măsuri de aplicare a acesteia - în vigoare de la 29.07.2016 (cooperăția agricolă)

Societățile cooperative pot fi de gradul 1 sau 2.

Societatea cooperativă de gradul 1: persoană juridică constituită de persoane fizice și înregistrată în conformitate cu prevederile Legii nr.1/2005.

Societatea cooperativă de gradul 2: persoană juridică constituită din societăți cooperative de gradul 1, în majoritate, și alte persoane fizice sau juridice, în scopul integrării pe orizontală sau pe verticală a activității economice desfășurate de acestea.

Participarea cumulată a societăților cooperative de gradul 1 la constituirea capitalului social al societății cooperative de gradul 2 nu poate fi mai mică de 67% .

Management performant în zona de munte

COOPERATIVA- șansa producătorilor din zona montană a României

- a) societăți cooperative meșteșugărești - asociații de persoane fizice care desfășoară în comun activități de producție, de comercializare a mărfurilor, de executare de lucrări și prestări de servicii, care contribuie, direct sau indirect, la dezvoltarea activităților meșteșugărești ale membrilor lor cooperatori.
- b) societăți cooperative de consum - asociații de persoane fizice care desfășoară în comun activități de aprovizionare a membrilor cooperatori și a terților cu produse pe care le cumpără sau le produc și activități de prestări de servicii către membrii lor cooperatori și către terți;
- c) societăți cooperative de valorificare - asociații de persoane fizice care se constituie în scopul de a valorifica produsele proprii sau achiziționate prin distribuție directă sau prin prelucrare și distribuție directă;
- d) societăți cooperative agricole - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a exploata în comun suprafețele agricole deținute de membrii cooperatori, de a efectua în comun lucrări de îmbunătățiri funciare, de a utiliza în comun mașini și instalații și de a valorifica produsele agricole;
- e) societăți cooperative de locuințe - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a construi, cumpăra, conserva, renova și administra locuințe pentru membrii lor cooperatori;
- f) societăți cooperative pescărești - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a înființa ferme piscicole și de acvacultură, de a produce, repara, întreține și cumpără echipamente, utilaje, instalații, ambarcațiuni de pescuit, precum și de a pescui, prelucra și distribui produse piscicole;
- g) societăți cooperative de transporturi - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a realiza activități de transport și activități conexe acestora, pentru membrii cooperatori și pentru terți, pentru îmbunătățirea tehnică și economică a activităților de transport desfășurate de membrii cooperatori;

Răvășit la Cormaia, BN, Avădănei

Răvășit la Cormaia, BN, Avădănei

- h) societăți cooperative forestiere - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a amenaja, exploata, regenera și proteja fondul forestier deținut de membrii cooperatori, ținând seama de condițiile impuse de regimul silvic;
- i) societăți cooperative de alte forme, care se vor constitui cu respectarea dispozițiilor prezentei legi.

În vederea realizării scopului pentru care s-a constituit, societatea cooperativă **poate desfășura orice activități permise de lege.**

Activitățile desfășurate de societățile cooperative **sunt supuse regimului de autorizare prevăzut de legislația specifică în vigoare.**

Numărul minim de membri cooperatori ai unei societăți cooperative se stabilește prin statut, dar **nu este mai mic de 5.**

Capitalul social al societății cooperative este variabil și **nu poate fi mai mic de 500 lei.**

Capitalul social minim trebuie subscris și vărsat integral la data înființării societății cooperative.

Capitalul social al societății cooperative se divide în **părți sociale egale**, a căror valoare nominală se stabilește prin actul constitutiv, care nu poate fi mai mică de **10 lei**.

Un membru cooperativ poate deține părți sociale în limita și în condițiile prevăzute de actul constitutiv, **fără a putea depăși 20% din capitalul social**.

Aporturile în numerar sunt obligatorii la constituirea societăților cooperative.

Aporturile în natură sunt admise la societățile cooperative. Aporturile în natură se realizează prin transferarea drepturilor corespunzătoare și prin predarea efectivă către societatea cooperativă a bunurilor aflate în stare de utilizare.

Membrii cooperatori primesc părți sociale în schimbul aporturilor subscrise.

Poate fi membru cooperativ orice persoană fizică care a împlinit vârsta de 16 ani, care depune o cerere de înscriere și subscrie la capitalul social al societății cooperative aportul prevăzut de actul constitutiv, **precum și orice persoană juridică** care participă la constituirea societăților cooperative de gradul 2.

Management performant în zona de munte

COOPERATIVA- șansa producătorilor din zona montană a României

Cum se înființează o societate cooperativă ?

Societatea cooperativă cu sediul în România este persoană juridică română.

Societatea cooperativă se constituie prin contract de societate și statut, care pot fi încheiate sub forma unui înscris unic denumit **act constitutiv**.

Actul constitutiv se încheie sub semnătură privată și **se semnează de către toți membrii fondatori**.

Cooperativa agricolă va avea o denumire proprie, care să includă sintagma cooperativa agricolă.

Cooperativa agricolă se înregistrează la oficiul registrului comerțului de pe lângă tribunalul în a cărui rază teritorială își are sediul.

Cererea de înregistrare și autorizare va fi însoțită de actul constitutiv și de statutul cooperativei agricole, de dovada efectuării vârsămintelor numărului minim de părți sociale subscrise, precum și de actele privind dovada proprietății asupra bunurilor care fac obiectul aportului în natură.

Cooperativa agricolă este persoană juridică de la data înregistrării.

Actul constitutiv al unei societăți cooperative trebuie să cuprindă cel puțin următoarele prevederi :

a) date de identificare:

a1. pentru membri cooperatori persoane fizice:

numele,
prenumele,
codul numeric personal,
locul, data nașterii,
domiciliul,
cetățenia.

a2. pentru membri cooperatori persoane juridice:
denumire,
sediul,
naționalitate,
cod unic de înregistrare.

b) forma și gradul societății cooperative;

c) denumirea societății cooperative, însoțită de mențiunea "societate cooperativă" și, dacă este cazul, emblema;

d) sediul societății cooperative;

e) obiectul de activitate al societății cooperative, cu precizarea domeniului și a activității principale;

f) capitalul social subscris și vărsat, cu menționarea aportului fiecărui membru cooperativ, în numerar sau în natură, valoarea aportului în natură și modul evaluării;

g) numărul și valoarea nominală a părților sociale, precum și numărul părților sociale atribuite fiecărui membru cooperativ pentru aportul său;

h) durata societății cooperative;

i) numele și prenumele, codul numeric personal, locul și data nașterii, domiciliul și cetățenia administratorilor, persoane fizice; denumirea, sediul, naționalitatea și codul unic de înregistrare ale administratorilor, persoane juridice;

Locuri greu de uitat, Piatra Teiului, NT, Avădănei

Tinere talente montane, SB, Avădănei

Management performant în zona de munte

COOPERATIVA- șansa producătorilor din zona montană a României

Raportul va fi depus în termen de 15 zile la Oficiul Registrului Comerțului și va putea fi examinat de creditorii personali ai asociaților sau de alte persoane.

La cererea și pe cheltuiala acestora li se pot elibera copii integrale sau parțiale de pe raport.

Pe lângă evidențele prevăzute de lege, cooperativa agricolă trebuie să țină o serie de registre obligatorii:

- j) numele și prenumele, codul numeric personal, locul și data nașterii, domiciliul și cetățenia cenzorilor;
 - k) modul de dobândire și de pierdere a calității de membru cooperativ;
 - l) drepturile și obligațiile membrilor cooperativi;
 - m) modul de convocare a adunării generale a membrilor cooperativi, atribuțiile acestora și condițiile de valabilitate a hotărârilor sale;
 - n) sedii secundare - sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte asemenea unități fără personalitate juridică, atunci când se înființează o dată cu societatea cooperativă, sau condițiile pentru înființarea lor ulterioară, dacă se are în vedere o atare înființare;
 - o) modul de înstrăinare sau transmitere a folosinței clădirilor ori terenurilor aflate în patrimoniul societății cooperative;
 - p) modul de dizolvare și de lichidare a societății cooperative și destinația activului net.
- a) registrul de inventar;
 - b) registrul membrilor cooperativi și al părților sociale ale fiecăruia;
 - c) registrul ședințelor adunării generale;
 - d) registrul ședințelor consiliului de administrație;
 - e) registrul constatărilor făcute de cenzori în exercitarea mandatului lor;
 - f) registrul de aporturi în natura la capitalul social al cooperativei agricole.
 - g) registrul bunurilor atribuite în folosință cooperativei.

După verificarea îndeplinirii condițiilor, **judecătorul-delegat va dispune, prin încheiere, înmatricularea societății cooperative în registrul comerțului și publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a VII-a.**

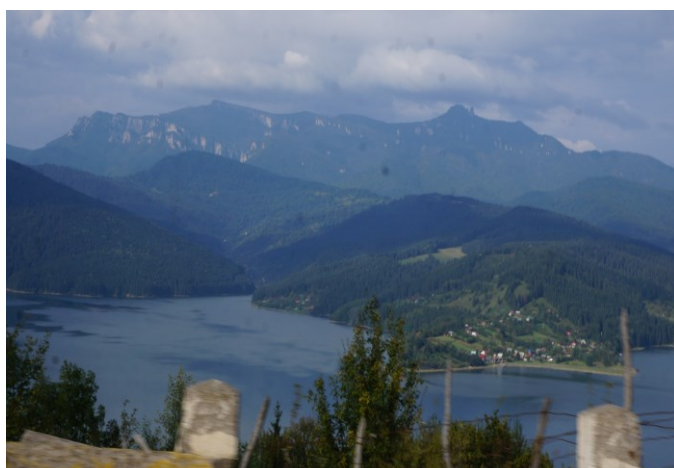
Societatea cooperativă / cooperativa agricolă este persoană juridică de la data înmatriculării în registrul comerțului.

Societățile cooperative nu se pot reorganiza sau transforma în societăți comerciale constituite potrivit dispozițiilor Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, ori în asociații familiale conform prevederilor legislației privind autorizarea persoanelor fizice și asociațiilor familiale care desfășoară activități economice în mod independent.

Forma autentică a actului constitutiv este obligatorie când printre bunurile subscrise ca aport la capitalul social se află un teren .

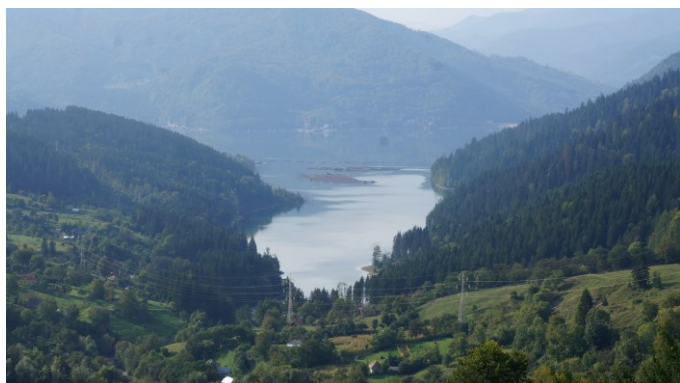
Oricare dintre membrii fondatori, administratori sau persoanele împuternicite de aceștia va solicita, în termen de 15 zile de la data semnării actului constitutiv, înmatricularea societății cooperative în registrul comerțului în a cărui rază teritorială își va avea sediul societatea cooperativă, în vederea obținerii certificatului unic de înregistrare, prin încheiere a judecătorului-delegat .

În cazul în care există aporturi în natură , judecătorul-delegat numește, în termen de 5 zile de la înregistrarea cererii, unul sau mai mulți experți din lista experților autorizați. Aceștia vor întocmi un raport cuprinzând descrierea și modul de evaluare a fiecărui bun aportat și vor evidenția dacă valoarea acestuia corespunde numărului și valorii părților sociale acordate în schimb, precum și alte elemente indicate de judecătorul-delegat. Pentru bunurile mobile noi va fi luată în considerare valoarea din factură.

Management performant în zona de munte

COOPERATIVA- șansa producătorilor din zona montană a României

Exemplu de COOPERATIVĂ- Asociația Fructul Secuiesc

Obiectivul-pentru a genera venituri la nivelul comunității rurale prin folosirea varietăților de fructe din livezi tradiționale, a fructelor de pădure și a ciupercilor din pădurile aflate sub tutela comunității locale (aproximativ 1.000 de familii din peste 25 de comunități defavorizate).

Folosește facilitățile de procesare, ambalare și distribuție puse la dispoziție de asociație, pentru a valorifica recolta proprie de varietăți tradiționale de fructe de livadă și de pădure, utilizând rețete și tehnici de procesare tradiționale.

Este un model de succes pentru zona Odorhei.

Asociația Fructul Secuiesc își desfășoară activitatea pe 34.000 de ha de livadă tradițională și 27.339 de ha de păduri.

Fructele colectate de pe aceste suprafețe sunt procesate în două întreprinderi comunitare ale asociației: Manufactura de Procesare Fructe de Livadă (Lupeni-Harghita) și Centrul de Procesare Fructe de Pădure și Ciuperci (Zetea-Harghita).

Ce AVANTAJE are un fermier care e membru într-o cooperativă?

Asocierea și cooperarea dintre producători sunt esențiale în ceea ce privește:

- ♦ consolidarea puterii de **negociere**,
- ♦ **procurarea** utilajelor și **tehnologiilor** agricole,
- ♦ creșterea gradului de acces la **credite**,
- ♦ introducerea **inovațiilor** și a ideilor noi de management;

Reducerea cu 20% a impozitului pe profit în primii 5 ani de activitate pentru cooperativele nou înființate, iar pentru cooperativele deja înființate pentru următorii 5 ani de la intrarea în vigoare a legii;

Scutirea membrilor de la plata impozitului pe venituri în cazul persoanelor juridice microîntreprinderi și de la **plata impozitului pe norma de venit** în cazul persoanelor fizice (PF, PFA, II, IF), pentru producția valorificată prin/către cooperativa agricolă;

În cazul **cooperativei microîntreprinderi**, acestea plătesc impozit pe profit și sunt **scutite de la plata impozitului pe venituri !!!**

Scutirea de la impozitul pe proprietate a bunurilor imobile ale membrilor operatori, aferente producției valorificate prin cooperativa agricolă !!!

Scutirea membrilor cooperativei de la plata impozitului pe arendă în cazul terenurilor luate în arendă de către cooperative de la aceștia.

Contractele de concesiune/închiriere a suprafețelor de pajiști încheiate de asociațiile de crescători rămân legal valabile cu condiția menținerii membrilor și a numărului de animale de la momentul încheierii contractelor, stabilindu-se o excepție de diminuare a acestuia cu **maximum 10%** corespunzător încărcăturii cu animale a unei suprafețe de **maximum 30%** din suprafața concesionată/închiriată, în anumite condiții.

Cooperativele agricole se subrogă în drepturi și obligații asociațiilor de crescători de animale în ceea ce privește contractele de concesiune / închiriere a suprafețelor de pajiști !!!

*Se recomandă fermierului să comercializeze **minim 50%** din produse prin cooperative pentru că acele produse care sunt comercializate în comun nu sunt supuse procesului de impozitare !!!!*

Bibliografie

1. ***Regulamentul (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind STATUTUL SOCIETĂȚII COOPERATIVE Europene.
2. ***Directiva 2003/72/CE a Consiliului din 22 iulie 2003 de completare a statutului societății cooperative europene în legătură cu participarea lucrătorilor
3. ***Legea 566/2004 - Legea cooperației agricole, cu modificările și completările aduse de către Legea nr. 134 din 12 mai 2006; Legea nr. 343 din 17 iulie 2006; Legea nr. 32 din 16 ianuarie 2007; Legea nr. 274 din 7 decembrie 2011; Legea nr. 95 din 12 aprilie 2013; Legea nr. 187 din 24 octombrie 2012; Legea nr. 164 din 22 iulie 2016.
4. ***Legea 1/2005 - Legea Cooperației
5. ***Euromontana
6. ***INSSE

Dr. ing. Tiberiu ȘTEF Cercetător asociat - Centrul de Economie Montană „CE-MONT” al Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” – INCE, Academia Română, CS III, ICD Montanologie, Cristian Sibiu

Management performant în zona de munte

Virtuțile cooperativelor montane – surse de inspirație

Despre organizarea agriculturii în cooperative (colaj)

Rezumat

Fiecare țară are o abordare diferită în ceea ce privește fenomenul cooperatist, fie sub influența realităților istorice, fie din cauza schimbărilor prin care a trecut sectorul. Aceste uniuni au adus beneficii pentru membrii săi și pentru economie, dar au atras după sine și probleme.

Este important să cunoaștem particularitățile cooperativelor pentru a putea negocia contracte avantajoase.

De altfel, experiența altor țări poate servi un bun model și pentru țara noastră. De exemplu, cooperativele din Franța, Canada și SUA nu sunt organizate de guvern, ci de fermieri, respectiv nu stau la cheremul celor „de sus”. Să nu repetăm greșelile pe care le-au făcut alții până la noi, să nu așteptăm ordine de la stat, ci să luăm exemplul celor mai de succes cooperative din Occident care au pornit „de jos”.

De aceea am socotit necesar să colectăm o serie de articole cu experiența în proprietatea cooperatistă de pe toate continentele.

Cum funcționează cooperativele agricole în Franța și Spania

Natalia Ciuvaga

19 aug. 2016 | 08:32

Articol preluat din <https://agrobiznes.md/cum-functioneaza-cooperativele-agricole-in-diferite-tari-ale-lumii-cazul-frantei-si-spaniei.html>

Sursa: economiematin.fr

Deși funcționează după aceleași principii. Spre deosebire de kolhozuri, cooperativele creează profit membrilor săi. Aceștia, la rândul lor, investesc în dezvoltarea asociațiilor, nu le fură. Mai mult, fermierii nu sunt siliți să se asocieze, dar o fac benevol pentru că le place ideea, pentru că vor să economisească, să producă și să câștige mai mult sau să furnizeze servicii necesare.

Primii care se asociază în cooperative sunt, de regulă, producătorii agricoli. În țările cu o agricultură dezvoltată au fost create cooperative agricole cu specializare îngustă, cooperative de asigurare și chiar organizații ce se ocupă de protejarea sănătății agricultorilor.

Fermierii se asociază pentru a produce mai mult și respectiv să încaseze profituri mai mari

Să zicem că un mic fermier vrea să-și **lucreze** pământul, dar nu are destui bani pentru a cumpăra un tractor. În vecinătate sunt alte zece gospodării cu aceeași problemă. Ce fac ei? Colectează bani și arendează un tractor de care se folosesc pe rând. Acesta este cel mai simplu motiv pentru care fermierii decid să-și unească forțele.

Un alt avantaj este că fermierii asociați, care, în principiu, produc aceleași articole, încetează să mai fie concurenți și încep să colaboreze. În cooperative se asigură o partidă mai mare de mărfuri, iar aceasta le permite să stabilească mai ușor contacte cu alte organizații pentru comercializarea și prelucrarea lor ulterioară. Se știe că o afacere agricolă bazată pe comenzi concrete este supusă la mai puține riscuri economice.

Profitul în cooperative este distribuit în funcție de cantitatea de producție asigurată de fiecare membru cooperatist. Cheltuielile aferente sunt și ele proporționale cu serviciile la care a apelat fiecare. Spre deosebire de societățile pe acțiuni, în cooperative venitul obținut depinde doar de volumul livrărilor, persoanele din afara uniunilor, sau, cu atât mai mult, cele care nu activează în domeniu, nu au nicio influență asupra activității lor, iar când se alege conducerea, toți membrii au drepturi egale de vot.

Acestea sunt principiile de bază ale mișcării cooperatiste, însă fiecare țară are propria abordare, fie din cauza amplasării geografice, a contextului istoric sau celui ideologic. Mai jos vom afla cum funcționează organizațiile cooperatiste din Franța și Spania. De asemenea vor urma alte două articole în care vom vorbi despre specificul organizațiilor cooperatiste din Canada, SUA, Israel și țările asiatice.

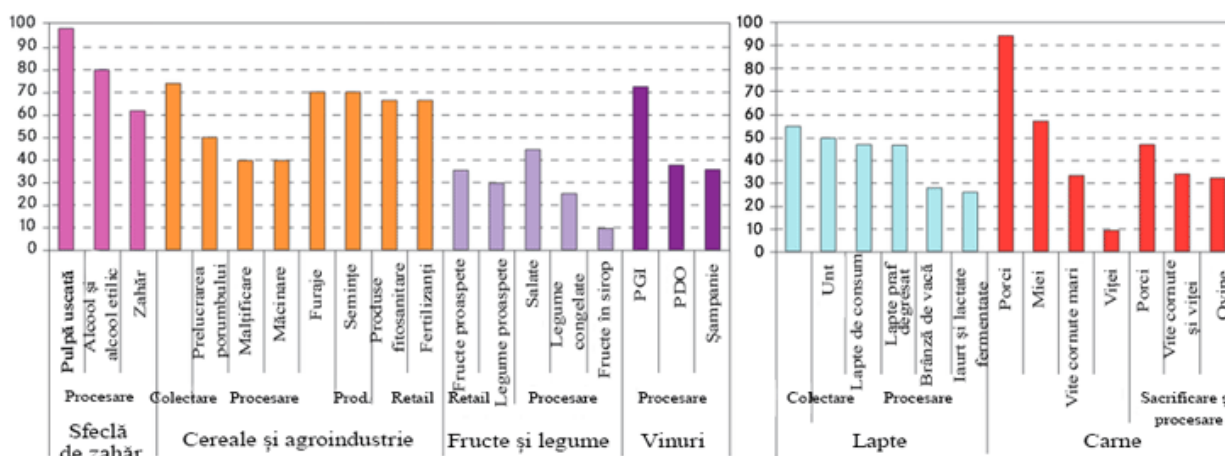
În Franța cooperativele se unesc pentru a cumula tot mai mult teren.

În această țară există 21 mii de cooperative, care includ circa 75% din fermele franceze. Reiese că 3,5% din populația activă economic face parte din asociații agricole.

Pe lângă producere, cooperativele franceze oferă și consultanță membrilor săi. Datorită experienței îndelungate acestea vin cu sfaturi valoroase în ceea ce ține de agronomie, economie și planificare strategică. De menționat că ele contribuie activ și la dezvoltarea unei agriculturi prietenoase cu mediul înconjurător.

Cooperativele mai investesc și în inovație, lărgindu-și sfera de activitate și găsind noi surse de venituri. Un exemplu sunt investițiile în biocombustibili. De asemenea, asociațiile de fermieri se folosesc de diferite instrumente de management pentru a ține în frâu evoluția prețurilor la produsele agricole. Asta nu înseamnă că membrii acestora se reprofilează, agricultura oricum rămâne domeniul lor de bază. În ajutor le vin și cooperativele de credit. De exemplu, în 2013, banca cooperatistă Crédit Agricole a raportat cele mai mari venituri din sistem. Alte două asociații din aceeași sferă, Groupe BPCE și Groupe Crédit mutuel, au ocupat locurile trei și patru în acest rating.

Cotele de piață ale cooperativelor franceze pe diferite lanțuri alimentare

Sursa: COOP Franța 2010

Cooperativele franceze au fost permanent într-o continuă schimbare, adaptându-se mediului economic. Au început prin a aduna recolta împreună, după care, treptat, au ajuns în grupuri cooperatiste. Dacă la un moment dat, cineva din grup vrea să-și mărească profitul, nu are decât să creeze alianțe strategice. Alianțele le permit să-și reducă cheltuielile, să facă schimb de experiență, dar și să-și consolideze pozițiile de lider în sector.

Întrucât legislația franceză restricționează activitatea cooperativelor la un anumit teritoriu, acestea s-au văzut nevoite să dezvolte propriile structuri pentru a se extinde și a fi competitive. Respectiv, deși numărul cooperativelor a scăzut în urma fuziunilor și preluărilor, veniturile lor au fost în schimb pe creștere.

În Spania există numeroase cooperative, dar majoritatea lor sunt mici.

În Spania circa 15% din populație este încadrată în organizații cooperatiste, cele mai multe fiind înființate în cadrul legislației **regionale, nu celei naționale**.

Față de alte țări europene, numărul cooperativelor spaniole este peste medie. Totodată acestea sunt destul de mici, doar 39% din ele având peste o mie de membri, ceea ce îi împiedică să obțină profituri mai mari.

Pe cât de numeroase, pe atât de diferite: de la cooperative locale modeste până la cooperative cu livrări la nivel industrial. Sunt și cooperative mari ce prelucrează produsele pentru a le comercializa distribuitorilor cu amănuntul.

Totuși, circa 75% din cifra de afaceri raportată de societățile cooperatiste spaniole se află în mâinile a un sfert din cooperative și asta din cauza fuziunilor și preluărilor. Se pare că spaniolii se pricep la concentrarea finanțelor, dar mai puțin când vine vorba de organizare.

Articol realizat în baza materialelor aggeek.net

Cum funcționează cooperativele agricole în SUA, Canada și Israel

Natalia Ciuvaga

29 aug. 2016 | 13:42

Articol preluat din <https://agrobiznes.md/cum-functioneaza-cooperativele-agricole-in-sua-canada-si-israel.html>

Sursa: aggeek.net, ic.org

Articolul de față este o continuare a materialelor în care vorbim despre particularitățile și modul în care funcționează organizațiile cooperatiste în diferite părți ale lumii. După ce am abordat cazul Franței și Spaniei, a venit rândul cooperativelor din America de Nord și Israel să intre în vizor.

Cooperativele canadiene au împânzit toată țara, dar n-au creat o rețea națională.

Canada are la activ peste 1300 de cooperative agricole, implicate în diferite ramuri ale economiei.

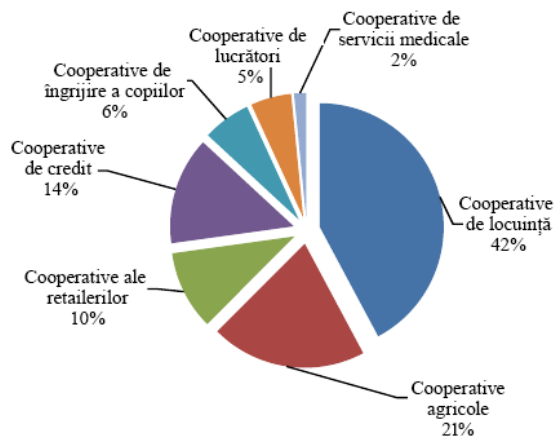
Management performant în zona de munte

Virtuțile cooperativelor montane – surse de inspirație

Circa 40% din populație fac parte din cel puțin o asociație, iar în Quebec vorbim de o cotă de 70% și asta deoarece aici a fost dezvoltat unicul model de cooperativă agricolă existent în țară.

Societățile cooperative nu așteaptă granturi din partea statului și nici cotizații de membru. Ele funcționează după principiul clasic: reprezintă interesele membrilor săi în sfera business, participă la formarea prețurilor și le asigură vânzări. Venituri obțin din vânzarea producției și din plățile pentru serviciile furnizate.

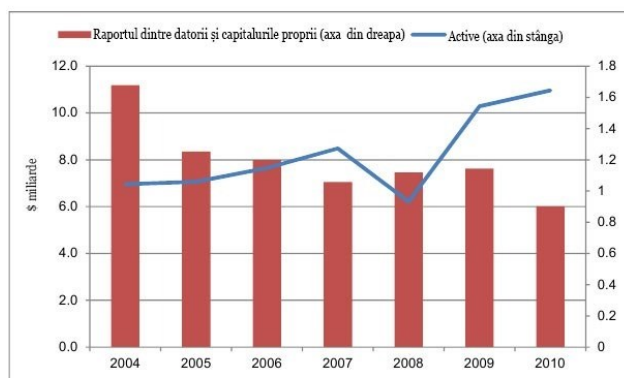
La aceste uniuni pot să se asocieze atât fermierii individuali, cât și federațiile agricole, care deja reprezintă interesele generale ale asociațiilor săi.

Sursa: aggeek.net

Curios lucru, deși asociațiile agricole au împânzit toată țara, nu există o rețea națională sau oricare altă instituție care să le protejeze interesele la nivel de stat. Nu o permite în primul rând amplasarea geografică, cele mai multe gospodării fiind situate în partea de est și centru-vest a țării. În plus, spre deosebire de Europa, fermele canadiene nu sunt concentrate pe regiuni, dar sunt împrăștiate la distanțe bune unele de altele. Din cauza conflictelor de interese, nici liderii de organizații și nici asociațiile regionale mari nu au putut găsi compromisuri.

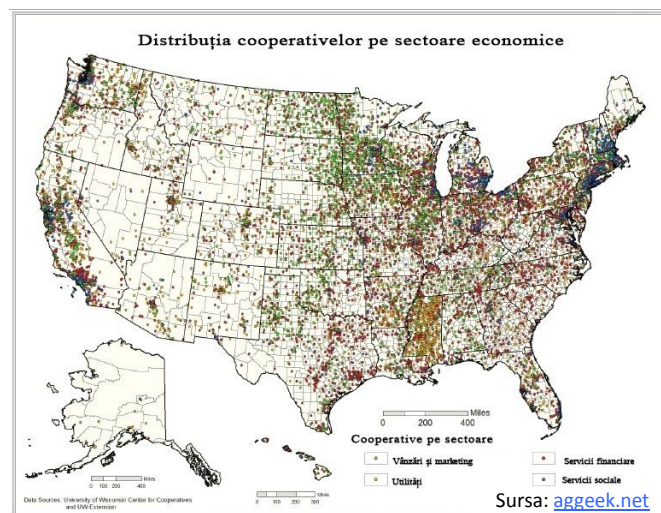
Activele și Raportul dintre datorii și capitalurile proprii ale
Top 50 cooperative nefinanciare canadiene

Sursa: aggeek.net

Cooperativele americane au renunțat la modelul societăților pe acțiuni

În State cooperative sunt mai puține decât în alte țări, doar trei mii la număr. În schimb majoritatea fermelor americane fac parte din ele. Distingem cooperative de vânzare, de încheiere a tranzacțiilor, de aprovizionare și de credit.

După cum se înțelege, cooperativele comerciale se ocupă de prelucrarea și comercializarea produselor agricole. Practic tot ce crește și produce SUA este gestionat de aceste cooperative. Tot ele asigură cu locuri de muncă majoritatea locuitorilor din regiunile rurale.

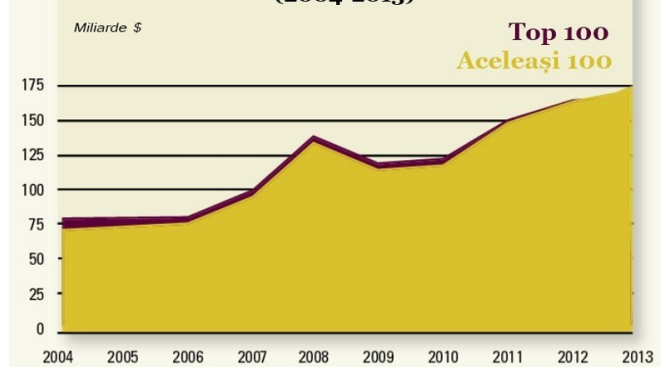
În ajutorul fermierilor care nu se pricep să negocieze vin cooperativele specializate în încheierea tranzacțiilor, ce îi ajută să obțină prețuri rezonabile pentru mărfurile pe care le produc.

Cooperativele de aprovizionare a fermelor se ocupă de producerea, vânzarea și distribuirea produselor indispensabile pentru o bună administrare a gospodăriei, cum ar fi, combustibilul.

Din cadrul cooperativelor de credit fac parte bănci și asociații din sistemul de creditare în agricultură. Pe lângă credite, acestea sprijină fermierii și în alte operații, cum ar fi finanțarea exportului.

În funcție de marfa livrată fiecărui fermier îi revine un procent din vânzările uniunii, în dependență de care se va calcula profitul agricultorilor. Mai exact, după procesarea, prelucrarea și comercializarea cerealelor sau altor mărfuri.

Cifra de afaceri a TOP 100 cooperative
(2004-2013)

Sursa: aggeek.net

Management performant în zona de munte

Virtuțile cooperativelor montane – surse de inspirație

Afacerile cooperativei se află în totalitate în mâinile ei sau, mai bine zis, în mâinile unui consiliu de directori, aleși de către membrii ei. De menționat că fiecare membru are dreptul la câte un singur vot și toate voturile sunt egale, spre deosebire de societățile pe acțiuni sau alte forme de business.

Cooperativele israeliene întruchipează ideile socialiste.

Circa 70% din terenurile agricole din Israel sunt prelucrate de membrii de cooperative. Mai mult, multe din uniuni au la bază ideologia socialistă și au devenit parte a politicii statului.

Asocierea este benevolă, iar ieșirea din cooperativă nu este interzisă. Persoanele din fruntea uniunilor sunt alese în mod democratic, de regulă, din rândurile membrilor săi. Uneori la conducere vin oameni din afară, dar care trebuie neapărat să aibă experiență în managementul cooperativelor sau să fie membri ai altor cooperative agricole.

Aflate în strânsă legătură între ele, cooperativele agricole israeliene sunt organizate pe două nivele: local și regional. Cele locale sau de gradul unu se împart în trei tipuri: uniuni la nivel de sat, chibuțuri și moshavuri, ultimele două fiind și cele mai numeroase.

Deosebirea între aceste trei forme de organizare o face modul în care cooperativele controlează producerea și consumul. De exemplu, în chibuțuri comunitatea decide de cât are nevoie fiecare familie pentru trai, iar în moshavuri este o chestiune privată.

Chibuțurile și moshavurile sunt cooperative de producție, în cadrul cărora deciziile ce țin de gospodărie se iau colectiv. În chibuțuri pământul aparține comunității, de altfel ca și utilajele agricole, iar de activitatea economică răspunde conducerea aleasă. Membrii chibuțurilor nu au dreptul să aibă pe lângă casă parcele pe care să le prelucereze individual.

În **moshavuri** terenurile aparțin fiecărei gospodării în parte, la fel și clădirile de pe loturile lor sau tehnica agricolă, iar deciziile le ia fiecare familie în parte. Reiese că membrii moshavurilor sunt, de fapt, producători individuali ce lucrează pentru propriile ferme.

Sursa: aggeek.net, amusingplanet.com

Apelează la serviciile cooperative la nivel de sat: aprovizionările pentru ferme se fac colectiv, împreună recoltează și transportă marfa comercianților locali,

dar și întrețin utilajele și atelierelor de lucru pentru folosința lor în comun. De asemenea, aceste uniuni pot să ducă evidența contabilă sau să recolteze producția altor clienți.

Organizațiile cooperatiste **de gradul doi** operează la nivel de **regiune**, iar în cadrul lor intră chibuțurile și **moshavurile locale, nu fermieri individuali**. Acestea se ocupă de sortarea și **împachetarea producției recoltate** și sunt responsabile de **depozite, uzinele de producere** a nutrețului combinat, elevatoare și ginurile de bumbac – mașini de egrenat bumbac. Tot ele se ocupă și de **prelucrarea plantelor**.

Din cooperative de gradul doi fac parte și organizațiile de achiziții. Acestea oferă uniunilor consultații profesionale și se ocupă de procesarea datelor informatice. Cel mai important e că joacă rolul unor intermediari financiari între fermieri și bănci, ajutându-i pe primii să obțină și să împartă credite.

Articol realizat în baza materialelor aggeek.net

Cum funcționează cooperativele agricole în Japonia, China și Malaezia

Natalia Ciuvaga

19 august. 2016, 08.34

Articol preluat din https://agrobiznes.md/cum-functioneaza-cooperativele-agricole-in-japonia-china-si-malaezia.html?fbclid=IwAR3Y_TXVUOGtgJ-BdQOM-knaSQvwK81mtAJ35vAFwa5cZyGK9HsZWjoOkXM

Sursa: aggeek.net

Vom vorbi despre asociații din Asia și anume cele din Japonia, China și Malaezia.

În Malaezia cooperativele au în frunte **funcționari profesioniști**.

Aproape 27% din populația Malaeziei este antrenată în cooperative agricole. Numărul organizațiilor de fermieri este de 285, iar al cooperativelor agricole de 422. La conducere stau persoane **alese** de membrii lor.

Întrucât o cooperativă poate fi constituită în această țară cu **minimum 30 de persoane**, fermierii **fac uniuni la nivel de stat**.

Activitatea cooperativelor este **coordonată de către guvern**. Organizații agricole există la nivel de regiune, stat sau țară și, de regulă, la cârma lor stau angajați profesioniști. Sunt prezidate de un director general, ajutat, la rândul lui, de alți cinci manageri care răspund de cinci direcții de activitate: **contabilitate, dezvoltare, economii și credite, business agricol și management**.

Management performant în zona de munte

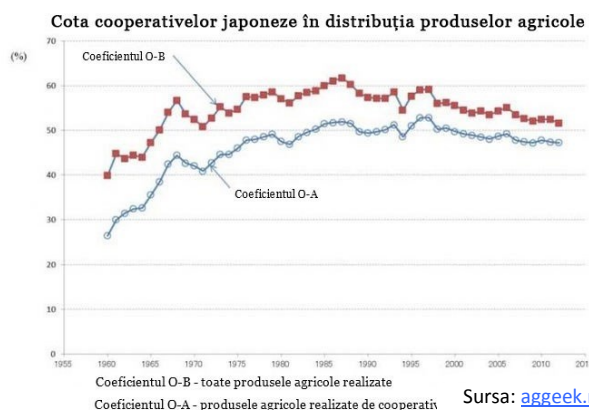
Virtuțile cooperativelor montane – surse de inspirație

Sursa: aggeek.net

Japonia a creat o rețea de cooperative, care a ajuns să dețină monopolul pe piață.

În Japonia, 91% din fermieri sunt incluși în cooperative. Ele se ocupă de **producerea, ambalarea, transportul și comercializarea produselor agricole**, dar și furnizează **servicii financiare**. Fiind create de guvern, asociațiile sunt verificate la nivel regional. În plus, cooperativele regionale administrează comerțul en gros cu produse alimentare și resurse de producție și răspund de credite și asigurări.

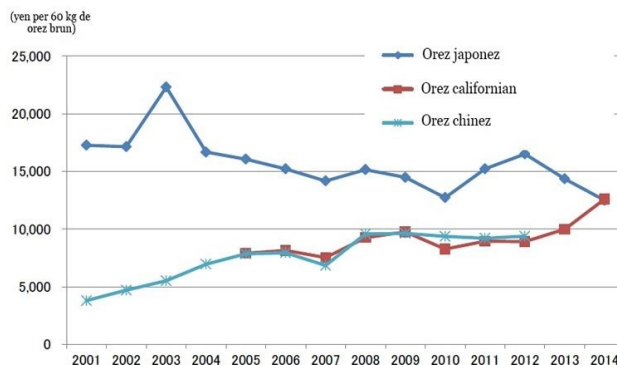

Deși sistemul cooperatist a fost înființat **de guvern**, acesta **nu** are influență asupra **organizațiilor cooperative**. De fapt, ele au devenit un **monopolist puternic** pe piața japoneză a **produselor alimentare**, stabilind **chiar și prețurile**, iar șefii au dobândit și **influență politică**. Curios este că aceste cooperative **nu** intră sub incidența **legilor anti-monopol**, dar se mai bucură și **de privilegii**. Când japonezii au început să **cumpere produse ieftine de import**, în special orez, statul a **mărit taxele la importul lor**.

O practică răspândită în Japonia este de a **susține fermele aflate în declin**. Acest lucru este legat de activitatea **politică** a **șefilor acestor organizații** care în acest mod „**cumpără**” **voturile fermierilor strâmtorați**.

Comerțul cu ridicata efectuat de cooperativele agricole japoneze nu acoperă cheltuielile legate de producție, dar lipsa resurselor este **compensată** datorită **serviciilor financiare furnizate** și datorită **administrării banilor primiți de la membrii săi**.

Comparație între prețul orezului japonez pe piața internă și prețul de cumpărare al orezului californian și chinez în concordanță cu contingentele tarifare la importul de orez pentru consumul uman direct

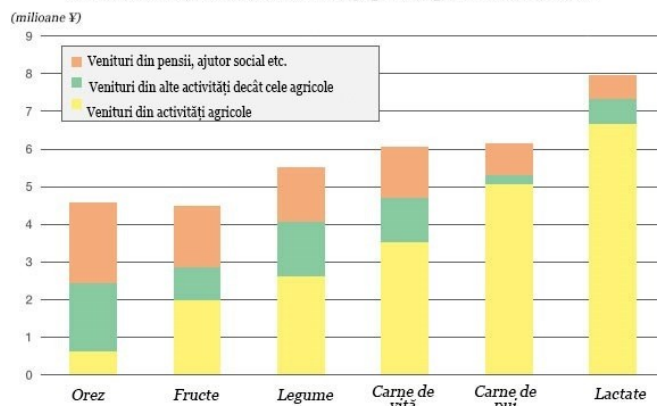

Notă: Importurile de orez din China au fost stopate în 2013

Sursa: aggeek.net

În 2014, s-a propus transformarea organizației într-o societate pe acțiuni. Dar, deocamdată reformele s-au rezumat la **micșorarea barierelor comerciale impuse produselor agricole de import**.

Veniturile anuale ale fermierilor japonezi pe sectoare (2012)

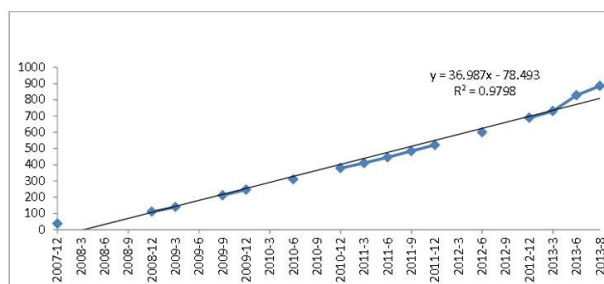

Sursa: aggeek.net

În China fiecare regiune are **câteva zeci de tipuri de cooperative**.

Aproape **80%** din populația Chinei lucrează în **agricultură**. Fermierii intră **activ în cooperative**, împrăștiate în toată țară. Multe din ele se **alipesc unor asociații** mai mari, cum este Asociația de comercializare a produselor agricole și a produselor conexe. Cu toate acestea, **unele asociații sunt prost organizate**, **nu funcționează corespunzător** și **nu sunt eficiente**.

Evoluția numerică a cooperativelor agricole chineze (2007-2013)

Sursa: aggeek.net

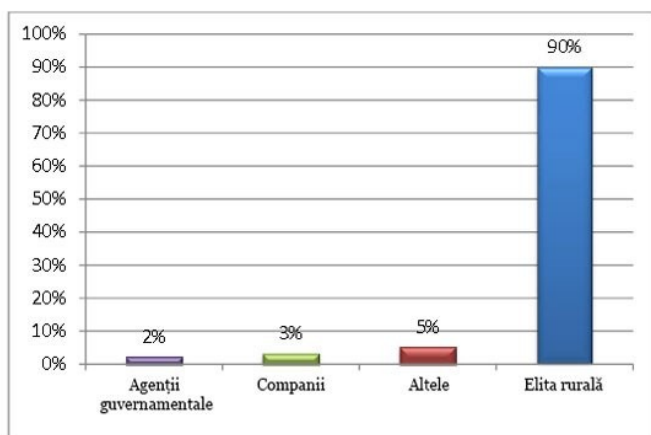
Management performant în zona de munte

Virtuțile cooperativelor montane – surse de inspirație

Mai mult, o bună parte din aceste cooperative sunt departe de a fi organizații democratice, unde membrii decid singuri cine îi va reprezenta. Din contra, aici șefii decid ce culturi se vor crește și cine le vor cumpăra.

Nenumăratele uniuni agricole din China pot fi clasificate în trei categorii principale: cooperative specializate, cooperative de depozitare și asociații.

- Cooperativele specializate sunt concepute pentru deservirea propriilor membri. În cazul lor se merge pe o conducere democratică și pe activități economice comune. Fermierii se ocupă de propria producție și fiecare din ei influențează în mod egal activitatea organizației.
- Cooperativele de depozitare îmbină principiile cooperatiste cu sistemele de recoltare. Acestea se ocupă îndeosebi de prelucrarea, comercializarea, transportarea și depozitarea producției.
- În asociații se unesc deja cooperativele. În cazul lor fermierii fac schimb între ei de mărfuri însoțitoare și tehnologii.

Procentul cooperativelor chineze după tipul fondatorului (2002)

În ciuda acestor uniuni, fermierii continuă să se confrunte cu venituri neregulate și prețuri scăzute la marfa produsă. Valoarea mărfurilor este stabilită de furnizorii întreprinderilor colective și de stat, dar și de liderii de pe piață. Instituții care **să apere** interesele fermierilor **nu există** la nivel **legislativ**.

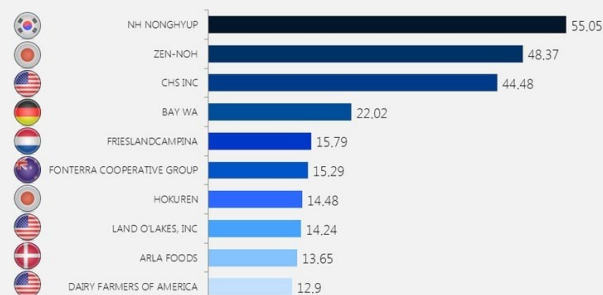
De fapt, nu toate aspectele sectorului **agrar chinez** sunt **bine dezvoltate**. Activitatea cooperativelor nu este bine reglementată la nivel legislativ. Există doar un **set de reguli**, instrucțiuni și acte „sublegislative”. De exemplu, s-a stabilit că **o organizație cooperatistă poate avea cel mult 630 de persoane**, totodată, fiecare **membru este obligat să cumpere minimum 10 acțiuni** din uniune a **câte 100 yuani**.

• **Cooperativa cu cea mai mare cifră de afaceri din lume se află în Coreea de Sud.**

Lideri **mondiali la vânzări** sunt cooperativele din **Japonia și SUA**. Vânzările înregistrate de **30 din cele mai mari asociații agricole din lume** au atins, în **2013**, cifra de **410,53 miliarde de dolari (!!!)**.

TOP 10 cele mai mari cooperative agricole din lume

Cifra de afaceri, miliarde USD, 2013

Sursa: aggeek.net

Cooperația în Italia

(<https://pdfcoffee.com/cooperatie-pdf-free.html>)

În Italia cooperativele sunt foarte influente. Ele contribuie la dezvoltarea socio-economică, și la creșterea gradului de ocupare și o redistribuire a bogăției.

S-a constatat că durabilitatea unei cooperative este mai mare decât a unei firme pe profit. Cooperativele apar ca urmare a unei analize de nevoi. De asemenea, caracteristicile culturale precum și contextul istoric sunt importante.

Cooperativele se confruntă adesea cu obstacole severe care le împiedică dezvoltarea. Aceste obstacole sunt generate de cadre juridice slabe, de politici și legi de reglementare a pieței inadecvate și de practici manageriale slab dezvoltate adoptate de către cooperative.

Cel mai recent model de cooperative sunt cooperativele sociale, acestea s-au născut în 1963, în Nordul Italiei, sub îndrumarea unui activist catolic, Giuseppe Filippini. Este un model complex care lărgeste mult sfera noțiunii de cooperație. Acestea aduc la un loc furnizori și utilizatori ai serviciilor sociale (îngrijiri la domiciliu, asistență medicală, formare profesională, integrare pe piața muncii, educație).

Ele furnizează serviciile sociale care nu pot fi obținute de pe piață la un preț rezonabil. Multe dintre acestea sunt susținute prin fonduri publice deoarece suplinesc și o parte din misiunea instituțiilor publice de a furniza bunăstare membrilor societății.

În 2011, în Italia existau 43.000 de cooperative (adică 15% din economia țării), cu 1,2 milioane de angajați și 12 milioane de membri, cu o cifră anuală de afaceri de circa 127 de miliarde de euro.

Viabilitatea unei cooperative este determinată de:

1. capital suficient pus la dispoziția cooperativelor;
2. asistență tehnică oferită cooperativelor în faza inițială, de start-up;
3. o „rezervă indivizibilă” obligatorie;
4. structuri importante care să sprijine, direcționeze și educe pe lucrătorii-proprietari;
5. concentrare pe ramuri economice;
6. un puternic sentiment de solidaritate și cooperare;

Management performant în zona de munte

Virtuțile cooperativelor montane – surse de inspirație

7. economii de scară – cele trei mișcări cooperatiste au ajuns la dimensiuni și la o putere care le permite să fie luate în serios de guverne, de alte sectoare cooperatiste etc.

Condițiile necesare pentru a dezvolta cu succes o cooperativă în Italia sunt:

- a. o legislație adecvată;
- b. un plan de afaceri solid care să poată genera surplus pentru cooperativă într-o perioadă de timp rezonabilă;
- c. asistență tehnică;
- d. acces la capital;
- e. accesul la educație și formare în managementul unei cooperative.

Pentru dezvoltarea unei largi mișcări cooperatiste este nevoie de un sistem de sprijin care să fie capabil să transfere cunoștințele unui număr mare de oameni, pe lângă accesul la surse de capital care să favorizeze cooperația.

Profiturile cooperativelor nu sunt impozitate dacă:

1. sunt reinvestite în cooperative iar 30% sunt plasate în „rezerva indivizibilă” a cooperativei;
2. cooperativa este o „cooperativă mutuală”, în care costurile cu munca depășesc 50% din totalul costurilor.

Trăinicia modelului cooperatist Italian se bazează pe:

- diferitele forme de sprijin, în primul rând fondul de dezvoltare de 3%;
- asistență tehnică;
- ajutorul acordat de stat pentru convertirea firmelor private în firme cooperatiste;
- structura confederativă obligatorie;

Rezerva indivizibilă obligatorie care împiedică decapitalizarea și asigură o sursă de lichidități.

O parte din misiunea cooperativei este ajutorul mutual între generații. Ceea ce se vede în cooperativă este fructul mai multor generații de lucrători.

Se primește prosperitatea de la generațiile trecute și se acumulează pentru generațiile viitoare de membri. Obiectivul cooperativei nu este doar să genereze joburi pentru această generație ci și pentru generațiile viitoare“.

Cooperativele implică o cultură puternică de cooperare și ajutor reciproc.

Grupaj realizat de dr.ing. CS III Vasile Avădănei

Mega proiecte

Moșii – Țara de piatră

După parcurgerea a **două perioade de programare (două planuri șeptenale)** s-a acumulat **multă experiență în managementul proiectelor** și s-a consolidat **corpul de specialiști care pot corela și integra obiective și dorințe seculare de dezvoltare cu macroindicatorii de dezvoltare europeană**. Pentru aceasta **se mobilizează importante resurse materiale, umane și financiare**.

Constituirea **asociației de dezvoltare intercomunitară „Moșii – Țara de piatră”** a dat semnele depășirii unui prag pentru o asumare matură pentru cei **chemați** și orientarea spre **cei aleși** pentru a duce la bun sfârșit **o viziune curajoasă** privind creșterea standardului de viață a **moșilor** și a **nemoșilor**. În acest context expresia „la bun sfârșit” vrea să ilustreze parcurgerea unei etape în care se folosește raportul „planificat / realizat” și constituie baza de definire a termenului „**eficacitate**”.

La început a fost **Cuvântul: „Țara de piatră”** Apoi s-a definit viziunea. **Ce va fi „țara de piatră”?**

Construirea modelului ține de abilitatea unei minți de **arhitect: un tot unitar** care se manifestă în același timp în **3 feluri**: a. suma părților este egală cu întregul (modelul euclidian), b. suma părților este mai mare decât întregul (holism); c. suma părților este mai mică decât întregul (sinergie). Acea eminență cenușie care „pilotază” acest „tot” care este „Țara de piatră”, trebuie să fie foarte stăpân pe proiect și pe evoluția sa.

Am văzut „la fața locului” că această condiție este pe cale să se îndeplinească. Există un tandem tată – fiu care evoluează în „dublă comandă” și care deocamdată dă rezultate încurajatoare.

Dar provocările sunt mari și necesită talent și cunoștințe. Prima provocare este de a se transmite viziunea către cât mai mulți membri ai echipei și cât mai mulți factori interesați.

Al doilea element extrem de important este verbul „a învăța”. **Toți cei implicați trebuie să învețe pentru că proiectul este cu totul nou și cunoștințele necesare nu sunt suficiente sau nu sunt descoperite. Doamne, ajută!**

V. Chemarea muntelui: frumusețe, peisaj și curaj

Șezătoare la Novaci, M. Băbu)

- Adevăratul alpinist se caracterizează prin modestie, oroare de vorbărie și în special prin dragostea față de natură. *HENRY BORDEAUX, (1870 – 1963), scriitor și avocat;*
- Atunci când nimeni nu se gândea să urce munții, un vânător de capre și un savant - Jacques Balmat și Michel Paccard, s-au unit pentru a îndeplini una din cele mai simple și mai mari acțiuni: atingerea pîcului inaccesibil. A fost o nebulie, ei au creat alpinismul și au dat omului o pasiune în plus. *GUIDO REY, (1861 – 1935); alpinist și scriitor;*
- Schiul... căderea, zborul, șocul. E amețitor. Nimic în lume, nici vinul, nici muzica, nici iubirea, nu, nici iubirea, nimic, nimic nu aduce atîta lumină, *MIHAIL SEBASTIAN, , (1907 – 1945), scriitor;*
- Se reproșează uneori alpinismului de a fi un sport al individualității; se uită însă soliditatea coardei, care nu-i numai o legătură materială... un camarad de coardă ți-e ca un frate, de care ești legat pe viață. *JEAN SECRET, (1904 – 1981); istoric și arheolog;*
- O coardă acoperită de gheață îi leagă pe toți alpinistii în timpul urcușului. Dar ceea ce îi leagă și mai mult este unitatea pe care au dobândit-o în această luptă cu muntele. *EVGHENI SIMONOV, actor și prozator (1925 – 1994);*
- Alpinistii pe care i-am văzut în ascensiuni de dificultate extremă, sunt ființe atît de aeriene, încât după atingerea crestei, îți pare că ar fi în stare să-și continue ascensiunea pînă la înșurubarea în azurul cerului. *ALEXANDRU BALACI, (1916 – 2002), scriitor;*
- Un alpinist are pe retina sa o adorabilă colecție de răsărituri de soare, pe care plecând mereu în zori, și-o îmbogățește neconștient. El cunoaște toate nuanțele de roz și auriu de pe întinsurile de zăpadă. *HENRY BORDEAUX, (1870 – 1963), scriitor și avocat;*
- Alpinismul nu este o loterie. Nu toți alpinistii termină la fel, căzând mai devreme ori mai târziu în prăpăstii. Noi credem în tehnică și pregătire. Noi nu suntem prizonierii muntelui, ci cuceritorii lui. *EVGHENI ABALAKOV, (1907 – 1948), sculptor și alpinist;*
- Omul, în loc să înfrunte pe alții în dorința deșartă de a-și domina semenii și fără doar și poate, de a-și trîmbița gloria, luptă împotriva forțelor naturii și a propriei sale slăbiciuni. Cu rare excepții, alpinistul nu aspiră la glorie și nu are nici spectatori care să-l încurajeze. *LIONEL TERRAY, (1921 - 1965), alpinist;*

- Nimeni nu va putea uita vreodată lupta aspră și îndrăzneță care se dă și cu puterile trupului dar și cu forțele sufletului pe verticala pereților, deasupra abisului amețitor, în fisuri suspendate sau albastre, în trecere acrobatică și spectaculoasă a surplombelor și traseelor. *ALEXANDRU BALACI, (1916 – 2002), scriitor;*
- Povestirile ascensionistilor sunt o înaltă școală a curajului, a camaraderiei, a eroismului, a caracterului, a spiritului de prevedere și de jertfă. *DUMITRU ALMAȘ, (1908 – 1995), istoric și prozator;*
- Pentru noi, cei care avem pasiunea alpinismului, e lucru cunoscut ce superioritate dă forței gândirea și perseverența. Noi știm că fiecare înălțime cucerită, fiecare pas înainte nu pot fi realizate decât cu prețul unor eforturi îndelungi și tenace, pe care dorința singură nu le-ar putea niciodată înfăptui. *EDUARD WHYMPER, (1840 – 1911); explorator, alpinist;*
- Dar Emilio n-a murit... A plecat în munți pentru ca să nu se mai despartă niciodată de ei. Sufletul lui ne va călăuzi mereu pe pereții de calcar și ne va fi mereu cap de coardă. *SEVERINO CASARA, (1903 - 1978), documentarist, alpinist;*
- Unii alpinisti își riscă viața. Alpinistii echilibrați găsesc în acest risc un prilej de meditație și un izvor de zel care, opunându-se fanatismului morbid al acestora, le relevă noblețea pasiunii lor și semnificația sacră a vieții. *MAURICE HERZOG, (1919 – 2012), politician, montaniard;*
- La fel ca văzduhul și oceanele, muntele își cheamă prietenii. Fiecare își împlinește chemarea curajos. Unii cad, pentru ca cei mai mulți să învețe, să se bucure de viață și să privească încrezători înainte. *ION COMAN, (1920 – 2008), alpinist și gazetar;*
- Ce este alpinismul ? Un sport ? O activitate de cercetări ? Un leac împotriva ipohondriei ? Un mijloc de odihnă ? nici prima, nici a doua, nici a treia și totuși fiecare din toate acestea. E o năzuință a sufletului spre înălțimi. Spre tot ceea ce este mai bun și mai înălțător. *EVGHENI SIMONOV (1925 – 1994), actor și prozator.*

Culese și aranjate de
CS I Dr. ing. Teodor Marușca,
membru ASAS

Peleșul Sohodolului; Mirela Mocan

În cadrul Raportului *OECD Principles on Rural Policy* publicat pe portalul www.oecd.org/rural au fost publicate principiile privind politica rurală care au fost modelate de către grupul de lucru al OCDE pentru politica rurală, precum și de Comitetul pentru politici de dezvoltare regională. Începând cu anul 1994 și până în prezent, au fost prezentate tendințele și cele mai bune practici ale politicii rurale, analizate și modelate la nivelul grupului de lucru.

Activitatea grupului de lucru a fost și este concentrată în jurul studiilor tematice cum ar fi:

- Inovarea economiei rurale;
- Furnizarea de servicii pentru comunitățile locale;
- Industriile extractive și miniere;
- Dezvoltarea economică a comunităților locale;
- Administrarea terenurilor utilizare;
- Energie regenerabilă;
- Legături urban-rural;
- Securitate alimentară și nutriție.

Valea muntelui, NT; Avădănei

Principiile privind politica rurală au fost dezvoltate printr-un proces cuprinzător de revizuire cu țările membre OCDE și părțile interesate cheie.

Principiul "maximizăți potențialul tuturor zonelor rurale"

- Valorificați activele unice ale fiecărei zone rurale pentru a se adapta și a răspunde la mega tendințele emergente (digitalizare, globalizare și comerț, schimbări climatice, îmbătrânirea populației și urbanizare); și
- Adaptarea răspunsurilor politice la diferitele tipuri de regiuni rurale, inclusiv zonele rurale din zonele urbane funcționale (orașele și zonele lor de navetă), zonele rurale din apropierea orașelor și zonele rurale îndepărtate.

Din punctul de vedere al Dr. Peter Wostner, președintele Grupului de lucru al OCDE pentru politica rurală "Ruralul nu este sinonim cu declin. Unele dintre regiunile OCDE cu cea mai rapidă creștere sunt rurale - altele, în special cele periferice, rămân mai în urmă. Principiile OCDE privind politica rurală pledează pentru combinații de politici ajustate și îmbunătățite, cu scopul de a valorifica oportunitățile prezentate de noile tehnologii și de preferințele în schimbare care ar putea și ar trebui să facă zonele rurale mult mai atractive - creșterea competitivității și răspândirea bunăstării tuturor. Ele depășesc dihotomia tradițională urban - rural și pledează pentru o logică integrată, funcțională și de sistem, care se bazează pe acțiuni coordonate de jos în sus, precum și pe abordări de sus în jos".

Principiul "organizați politicile și guvernarea la scară geografică relevantă":

- Implementarea politicilor rurale la diferite scări care se potrivesc cu relațiile funcționale (de exemplu, piețele locale de muncă, lanțurile alimentare, serviciile și facilitățile de mediu) bazate pe nevoile actuale și viitoare; Asigurarea existenței unor mecanisme guvernamentale eficiente la scara relevantă pentru realizarea obiectivelor politicii rurale; și
- Încurajarea eficienței și eficacității serviciilor publice partajate, furnizare și a infrastructurii de servicii integrate, de exemplu, furnizare servicii (de electronice) pentru a menține calitatea și accesibilitatea, pentru a aborda eșecurile pieței și pentru a răspunde nevoilor emergente, în special în comunitățile rurale defavorizate.

Principiul "Sprijiniți interdependențele și cooperarea dintre zonele urbane și rurale"

- Valorificarea continuității spațiale și a relațiilor funcționale dintre zonele rurale și urbane pentru a informa investițiile publice și proiectarea programelor; și
- Implementarea de strategii comune și promovarea o parteneriatelor ca abordare adecvată a dezvoltării rural-urban, parteneriat orientat direct către strategia câștigătoare.

Valea muntelui, SV; Avădănei

Principiul "stabiliți o viziune viitoare pentru politicile rurale"

- Îmbunătățirea bunăstării locuitorilor din mediul rural prin obiectivele economice, sociale și de mediu;
- Asigurați-vă că responsabilitățile și resursele la nivelurile de guvernare sunt clar definite și aliniate în mod eficient cu țintele și strategiile naționale, **nevoile specifice locului și sustenabilitatea obiectivelor** de dezvoltare;
- **Asigurarea** faptului că obiectivele politicii rurale beneficiază de **studii de previziune**, sunt măsurabile la diferite scări (administrative și funcționale) și se **conectează la pârgghiile de politică**;
- Oferirea accesului la **instrumente de date**, cum ar fi baze de date cu informații geografice, date inteligente și date pentru zone mici și consolidarea capacității pentru a ajuta guvernele naționale și subnaționale implicate în elaborarea politicilor rurale să se pregătească pentru schimbările demografice, schimbările climatice și tranziția la un nivel scăzut economia carbonului, digitalizarea și următoarea revoluție a producției;

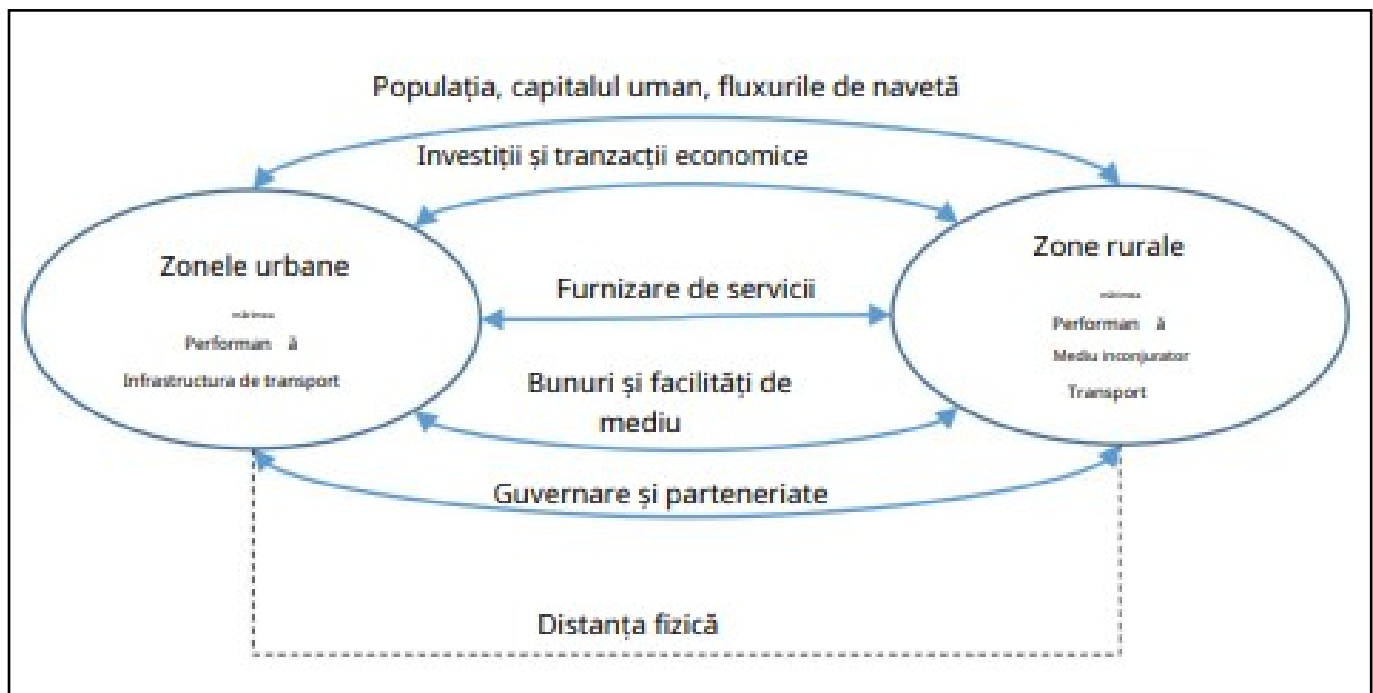

Figura 1. Parteneriatul rural-urban

Sursa: prelucrare Raport OECD, 2018

- Promovarea amenajării spațiale integrate care ia în considerare factori precum calitatea mediului, gestionarea deșeurilor, dezvoltarea resurselor naturale, atractivitatea comunității, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice și îmbătrânirea populației și migrația către exterior.

Principiul "valorificarea potențialului zonelor rurale de a beneficia de pe urma globalizării, comerțului și digitalizării"

Crearea unui mediu favorabil pentru ca zonele rurale să identifice și să investească în zonele lor cu avantaje competitive, cum ar fi activitățile comerciale și adăugarea de valoare a activelor rurale;

Investiți în **conectivitate digitală** pentru a permite **utilizarea tehnologiilor de următoarea generație în zonele rurale**, cum ar fi cloud computing, **inteligența artificială**, internetul lucrurilor și tehnologiile blockchain, printre altele; **?!?**

Facilitarea **descentralizării producției** (de exemplu, energie regenerabilă și producție 3D) prin politici și reglementări de sprijin.

Principiul "sprijinirea antreprenoriatului pentru a stimula crearea de locuri de muncă în zonele rurale"

- Îmbunătățirea inovației și difuzării tehnologice pentru a depăși barierele **distanței fizice** și a densității mai scăzute, cum ar fi **costurile mai mari de transport și piețele subțiri ale muncii** prezente în zonele rurale;
- Promovarea inovației și a activităților **cu valoare adăugată** în sectoarele consacrate (de exemplu, **producția agricolă și industrială, logistică**) și **emergente** (de exemplu, **bioeconomie, energie regenerabilă, biotehnologie, turism**);

- Sprijinirea **integrării IMM-urilor locale** în lanțurile valorice globale și a posibilității de **diversificare a economiilor rurale prin investiții în competențe antreprenoriale, infrastructură și inițiative de cluster**;

- Sprijinirea **antreprenorilor și IMM-urilor** din zonele rurale pentru a **accesa capital** (de exemplu, prin scheme de sprijin financiar, împrumuturi pentru microîntreprinderi);

- Conectați oamenii și firmele din mediul rural cu oportunități de **formare educațională pe tot parcursul vieții și îmbunătățirea competențelor în universități, centre de cercetare, centre de extindere a producției, servicii de consiliere agricolă și instituții profesionale**.

Principiul "alinieră strategiilor de furnizare a serviciilor publice cu politicile rurale"

- Evaluarea **impactului politicilor sectoriale cheie** (de exemplu, transportul, sănătatea, educația) **asupra zonelor rurale** și diagnosticarea în cazul în care sunt necesare **adaptări** pentru **zonele rurale** (de exemplu, **izolarea rurală**);

- Dezvoltarea satelor și orașelor **rurale inteligente** prin promovarea **digitalizării**, completată de formarea **personalului din sectorul public și a rezidenților pentru a naviga și a utiliza serviciile electronice**.

- Să recunoaștem unde politicile și reglementările creează **bariere suplimentare** în calea furnizării de servicii publice în locuri mai mici și să răspundă cu **soluții inovatoare**;

- Încurajarea practicilor inovatoare, cum ar fi modele flexibile de **furnizare de servicii** și valorificarea progreselor în **tehnologiile digitale** pentru a furniza **servicii electronice** (de exemplu, **e-sănătate și educație la distanță**);

- Dezvoltarea satelor și orașelor rurale inteligente prin promovarea digitalizării, completată de formarea personalului din sectorul public și a rezidenților pentru a naviga și a utiliza serviciile electronice.

Principiul "consolidarea rezistenței sociale, economice, ecologice și culturale a comunităților rurale"

- Asigurarea **managementului durabil al capitalului natural, a utilizării terenurilor** și permiterea creării de valoare din serviciile ecosistemice (de exemplu, servicii de protecție împotriva **inundațiilor**, creșterea **biodiversității** pe **terenurile agricole**);
- Sprijinirea unei abordări cuprinzătoare și echitabile a adaptării și atenuării schimbărilor climatice în zonele rurale (de exemplu, producția de **alimente**, **managementul solului**, **utilizarea apei**) și dezvoltarea unor sisteme solide de răspuns și **recuperare** în caz de **dezastre**;
- **Decarbonizarea** sectorului **energetic**, profitând de oportunitățile de **energie regenerabilă** trecerea la o economie circulară (de exemplu, deșeuri biologice, practici miniere durabile);
- Valorificarea, promovarea și **conservarea tradiției, patrimoniului și bunurilor culturale**;
- Asigurați-vă că zonele **rurale au capacitate instituțională, bună guvernare și finanțare** pentru a-și îndeplini **rolurile și pentru a oferi o calitate înaltă a vieții rezidenților, de la tineri până la vârstnici**.

Valea Bistriței, Avădănei V.

Principiul "implementarea unei abordări guvernamentale a politicilor pentru zonele rurale"

- Colaborarea cu toate sectoarele și nivelurile de guvernare pentru a integra politici naționale care îmbunătățesc bunăstarea zonelor rurale;
- Identificarea și abordarea barierelor din calea coerenței politicilor între ministere, agenții publice și niveluri de guvernare; și reglementări stimulente, mecanisme atenuarea de conflictelor coordonare și
- Stabilirea și gestionarea terenurilor cu acceptarea compromisurilor de mediu (de exemplu, utilizarea terenurilor, minerit, agricultură, energie și apă); și
- Maximizarea complementarității politicilor între strategiile sectoriale prin politici rurale integrate și coordonate coordonarea (de exemplu, investițiilor în transport cu serviciile de sănătate și educație).

Principiul "promovarea angajamentului incluziv în proiectarea și implementarea politicii rurale"

- Implicați o diversitate de voci ale părților interesate, inclusiv cele care sunt subreprezentate și/sau marginalizate, în procesul de politici și împuternicirea părților interesate locale și regionale să fie parteneri în elaborarea politicilor;
- Angajați-vă cu sectorul privat și non-profit și valorificând expertiza și resursele acestora pentru a oferi rezultate mai bune pentru zonele rurale; și
- Valorificați mecanismele inovatoare și tehnologiile digitale pentru a dezvolta noi modalități de diseminare a informațiilor publice, de generare și utilizare a datelor și de consultare și implicare.

Principiul "încurajarea monitorizării, evaluării independente și responsabilitatea rezultatelor politicilor în zonele rurale"

- Evaluatează inițiativele și rezultatele politicii rurale și comunică progresul în îndeplinirea acestora într-o manieră continuă, pentru a îmbunătăți elaborarea și implementarea politicilor;
- Explorează metode inovatoare de colectare a datelor care abordează provocările legate de confidențialitate, care fac inevitabil parte din analiza zonelor mici; și
- Furnizați date accesibile care sunt ușor de utilizat pentru a ajuta comunitățile rurale și părțile interesate să identifice prioritățile și să monitorizeze progresul;
- Dezvoltarea unor indicatori de rezultate pentru a evalua și a evalua bunăstarea rurală prin intermediul unor indicatori economici, sociali, de mediu și alți indicatori de performanță;
- Evaluați procesul și rezultatele diferitelor etape ale angajamentului public pentru a învăța, ajusta și îmbunătăți în consecință.

Valea Bistriței, Avădănei

Aceste principii OECD apreciem că reprezintă sursă bibliografică aplicativă pentru strategiile și planurile de acțiune la nivelul comunităților locale din zonele montane ale României.

Material pregătit pe baza Raportului OECD Principles on Rural Policy din anul 1998

Foto: captură Site

Institutul de Cercetare – Dezvoltare pentru pajiști
Brașov

Foto: captură Site

Institutul de Cercetare – Dezvoltare pentru
creșterea bovinelor Balotești

Academia Română

**Foruri
Tutolare**

Institutul Național de
Cercetări Economice
„Costin C. Kirițescu”

Sediul: CE-MONT; str. Petreni, nr. 49, Vatra Dornei, RO 725700, jud. Suceava

Web: <http://www.ce-mont.ro>, e-mail: ce-mont@ince.ro, te. +40 330 110 030

Degustarium – Magazin de comercializare a produselor montane

Foto: Vasile Avădănei

CE-MONT

Centrul de Economie Montană

Colectivul de redacție:

Coordonator: Prof.univ. dr. H.C., **Radu REY**;

Redactor șef: CS III dr. ing. **Vasile AVĂDĂNEI**;

Redactor șef adj.: CS I dr. ing. **Ioan SURDU**;

Membri: CS III dr.ec. **Manuela APETREI**;

CS III dr. ing. **Emanuela-Adina COCIȘ**;

CS drd. ing. **Carmen CĂTUNĂ-BOCA**

AS ing. **Răzvan ANECHITEI**

Puteți consulta și descărca ziarul „Viața munților” direct de pe site-ul CE-MONT:

<https://ce-mont.ro/category/ziarul-viata-muntilor/>

Agencia Națională a Zonei Montane
(Administrație publică)

CEFIDEC

Centrul de Formare și Inovație
pentru Dezvoltare în Carpați
(Centru de resurse umane)

PARTENERIATUL MONTAN DIN ROMÂNIA

C N M R

Consiliul Național al Muntelui din România

Centrul de Economie Montană
(Cercetare)

Forumul Montan din România
(Societatea civilă)

**Asociația Națională pentru
Dezvoltare Rurală Montană**
(Producători)